

PERSFOCUS

VIERDE JAARGANG NUMMER 7 --- JULI 1988

knipselkrant van vereniging martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

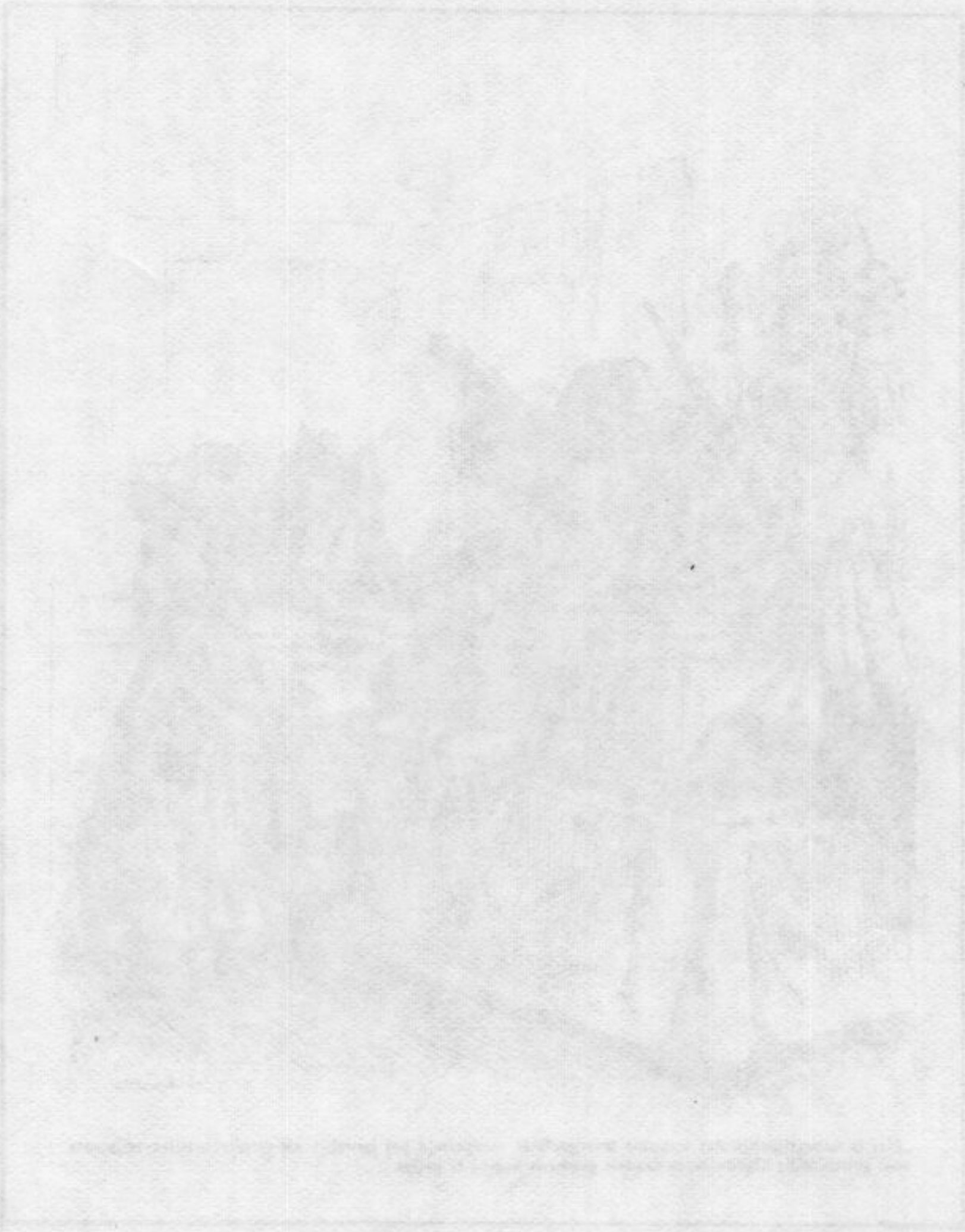
In dit nummer:

Een engelse nachtmerrie	pag. 2
De waarheid over kinderporno	pag. 8
Ontucht van de maand	pag. 11
Straat-verbod	pag. 14
Buiten echt	pag. 15
Achtergrond	pag. 17
Documentatie-lijst	pag. 25

PEARSON'S

VOLUME 14 NUMBER 7 JULY 1982

Journal of the International Association for the Study of Child Development

In this issue:

105	Baron-Cohen, Leslie, Ashwin, & Ashwin
115	De Fries, J. C., & Olson
125	Johnson, M. A., & Johnson
135	Shaffer, D., & Fisher
145	Watt, N. S., & Watt
155	Watt, N. S., & Watt
165	Watt, N. S., & Watt

PERSFOCUS, vierde jaargang, nummer 7, jul. 1988

Knipsels uit:

De Volkskrant	Vk
Trouw	Tr
NRC Handelsblad	NRC
Utrechts Nieuwsblad	UN
Nieuwsblad van het Noorden	NvHN
Utrechts Nieuwsblad	UN
Leids Dagblad	LD
Leidse Courant	LC
Zutphens Dagblad	ZD
Dagblad Kennemerland	DK1
De Stem	DS
Binnenhof	Bh
Tubantia	Tub
Vrij Nederland	VN
De Tijd	DT
Haagse Post	HP
Panorama	Pan
Ad Valvas	AV
Seattle Times	SeT

Abonnementen op Persfocus kosten f 55,- per jaar.

Losse nummers f 6,50.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn

Postbus 5478, 1007 AL Amsterdam.

DE NACHTMERRIE VAN EEN ENGELS GEZIN

DIAGNOSE: SEKSUEEL MISBRUIKT

DT 15

Kafka in Cleveland. Van het ene moment op het andere wordt een gezin uiteengerukt.

De drie kinderen, zo luidt de verpletterende diagnose van een kinderarts, zouden seksueel zijn misbruikt; waarschijnlijk door hun vader. Maanden later pas worden ouders en kinderen herenigd. De rechter concludeert 'dat de arts zich had vergist'.

Het verhaal van de familie Cooke — de naam is omwille van de privacy van het gezin verzonnen — kan door vele andere ouders in het Engelse graafschap Cleveland worden verteld. Voorjaar 1987 stelden artsen in het ziekenhuis van Middlesbrough bij tal van kinderen seksueel misbruik vast. De cijfers varieerden aanvankelijk van honderd tot tweehonderd; uiteindelijk zou het om 121 kinderen gaan.

Vorige week werden de resultaten bekend van het onderzoek dat in opdracht van de Britse regering werd ingesteld. Uit het 320 pagina's tellende rapport blijkt dat de diagnoses werden gebaseerd op een omstreden onderzoeksmethode, dat de meeste ouders ten onrechte zijn beschuldigd en dat kinderen geheel onnodig uit hun vertrouwde omgeving zijn weggehaald. Van de 121 kinderen, afkomstig uit 57 gezinnen, zijn er inmiddels 98 weer thuis. Het rapport Butler-Sloss, genoemd naar de rechter die voorzitter van de commissie was, bekritiseert zowel de betrokken artsen, het maatschappelijk werk als de politie.

Het begon allemaal op een doodgewone doordeweekse dag.

RUSSELL MILLER

Nog steeds kunnen ze zich, terugblikkend op die verschrikkelijke tijd, nauwelijks voorstellen dat het allemaal echt is gebeurd. Hoe was dit mogelijk? Hoe kon dit hen overkomen?

★

Begin 1987 vormden de Cookes een gelukkig gezin uit de middenklasse, aardige mensen, toegewijd aan elkaar en aan hun drie kinderen. Michael, net veertig geworden, was leraar. Hij en Diana, toen twintig, hadden elkaar in 1973, tijdens hun studie, leren kennen. In 1979 waren ze verhuisd naar Stockton in het noorden van Engeland, waar ze een mooi, oud Victoriaans huis vonden.

Het gezin telde een uitgebreide vriendenkring, de twee oudste kinderen, Mark en Sarah, deden het prima op school, de

jongste, Ben, was een lief, door de hele familie aanbeden jochie. In hun vrije tijd hielden ze zich bezig met het opknappen van hun huis, in de vakanties trokken ze met de caravan naar het Merendistrict of naar Schotland of ze logeerden op de boerderij van Diana's broer in Wales. 's Zondags woonde het hele gezin de dienst bij in de plaatselijke kerk, waar Michael in het koor zong.

Het enige probleem was dat Ben vanaf zijn geboorte last had van verstopping. Aanvankelijk leek dat geen reden tot bezorgdheid, maar geleidelijk aan werd het erger. Diana vroeg advies aan haar huisarts, tevens vriend van de familie, dokter Walters. Toen de voorgeschreven medicijnen geen verbetering te zien gaven leek het Michael en Diana verstandig een specialist te raadplegen.

Woensdag 18 maart deelde dokter Walters Diana telefonisch mee dat hij voor de

volgende dag een afspraak voor Ben had gemaakt in het Middlesbrough General Hospital. Misschien, zei hij, zou het kind daar een nacht ter observatie moeten blijven, maar daarover hoefde Diana zich geen zorgen te maken. Ben zou er worden onderzocht door een nieuwe vrouwelijke arts die er nog maar kort werkte maar een zeer goede reputatie genoot. Haar naam was dr Marietta Higgs.

Donderdag 19 maart 1987 begon voor het gezin Cooke zoals elke doordeweekse dag. Zij het dan dat Michael een vrije dag had opgenomen om Diana en Ben naar het ziekenhuis te kunnen brengen. Diana sprak met vrienden af dat die Mark en Sarah van school zouden halen.

Middlesbrough General Hospital bestaat uit een ordeloos complex van oude Victoriaanse gebouwen en her en der aangebrachte uitbreidingen. De grootste kinderafdeling, Zaal 9, is gevestigd op de begane grond van een mistroostig bouwwerk vlakbij de hoofdingang. Een groengeverfde ijzeren brandtrap klampt zich vast aan het groezelige bruin van de bakstenen voorgevel. Een bord bij de ingang maant de bezoekers gestreng sigarettepeukjes te deponeren in de daartoe aangebrachte bakken. Zo'n bak bevindt zich in de stevige omhelzing van een groot, gedeukt konijn, van plastic en voorzien van een wezenloze grijns.

De Cookes arriveerden keurig op tijd. Dokter Higgs maakte op hen een efficiënte indruk. Ze stelde zich in het kort op de hoogte van Bens ziektegeschiedenis, informeerde naar de andere leden van het gezin en wilde weten of hun jongste nog meer problemen had. De Cookes verzekerden haar dat Ben een makkelijk, tevreden, lief jongetje was, en dat hem verder niets mankeerde. Dokter Higgs wilde Ben onderzoeken maar het jochie werkte niet mee, wilde liever spelen. De arts zei dat ze het later nog eens zou proberen en vroeg Diana samen met Ben de nacht in het ziekenhuis door te brengen.

Michael ging naar huis om voor Sarah en Mark te zorgen, Diana kreeg een kamertje met een bed en een ledikantje, vlakbij het kantoor van de afdeling. Rond half negen die avond stak dokter Higgs haar hoofd om de deur; ze zag dat Ben nog wakker was en zei dat ze hem nu graag wilde onderzoeken. Diana hoefde, zo voegde de dokter eraan toe, daar niet bij te zijn. Diana protesteerde niet, meende dat Ben zonder haar misschien makkelijker te hanteren zou zijn.

Vijftien minuten later hoorde Diana van een verpleegster dat dokter Higgs haar wilde spreken. In het krappe kantoor vroeg dokter Higgs of er misschien ooit iets tussen Bens biljetjes gedrukt was. Diana antwoordde dat ze zeker wist van niet. Zonder verdere uitleg zei de arts dat ze de volgende ochtend beide Cookes opnieuw wilde spreken.

Diana begon te piekeren, veronderstelde dat de dokter iets ernstigs had ontdekt. Een noodgeval, zo redeneerde ze, kan het niet zijn, anders zou het niet tot morgenochtend kunnen wachten. Ze belde Michael en vertelde hem wat de dokter had gezegd. "Ga

nou niet liggen tobben", raadde hij haar aan, "misschien valt het morgen best mee."

Vrijdagochtend 20 maart bracht Michael Cooke zijn twee oudste kinderen naar school, nog volstrekt onkundig van de kolkende maalstroom van vrees, verdenking en vijandigheid die straks zijn gezin zou meesleuren. Mark was helemaal opgewonden over het feestje de volgende dag ter ere van zijn elfde verjaardag. Hoe kon hij vermoeden dat er helemaal geen feestje zou zijn, of dat hij zes maanden lang niet naar huis zou mogen? En wie zou hebben kunnen voorspellen dat de kleine Sarah Cooke, nog maar net negen jaar oud, spoedig zou worden gescheiden van haar familie, haar school, haar vriendjes en vriendinnetjes en zou worden ondergebracht in een bejaardentehuis?

Michael ging, na de kinderen bij de school te hebben afgezet, regelrecht naar het ziekenhuis en wachtte daar samen met Diana tot dokter Higgs tijd voor hen had. Zonder omwegen deelde ze mee dat hun kind helaas seksueel was misbruikt.

Diana barstte in snikken uit, meer van de schrik dan om iets anders. Het was zo'n absurd idee dat hun lieve kleine Ben, nog geen tweeënhalf jaar oud, seksueel misbruikt zou zijn. Hij was immers nauwelijks ooit uit hun gezichtsveld geweest. Michael was niet zo erg geschrokken. Het was duidelijk dat dokter Higgs een belachelijke vergissing had gemaakt.

Dokter Higgs legde uit dat het om een zeer ernstige zaak ging en dat ze zowel de politie als het maatschappelijk werk zou moeten inlichten maar eerst de twee andere kinderen wilde onderzoeken. Diana wilde niets liever dan weg uit die kamer, terug naar Ben, maar eerst vroeg ze nog hoe het met Bens verstopping zat. "Daarvan", zei dokter Higgs, "zal hij geen last meer hebben zodra er een eind aan het misbruik is gekomen." Michael en Diana waren met stomheid geslagen.

Die hoop echter werd onmiddellijk de bodem ingestlagen. Dokter Higgs kondigde aan dat daarvan geen sprake kon zijn. De zaak berustte immers bij het maatschappelijk werk.

Het advies van de advocaat indachtig besloten de Cookes geen herrie te maken. Verbeten gingen ze terug naar hun armzalige kamertje om hun ongelukkige kinderen te vertellen dat ze nog een nacht in het ziekenhuis moesten doorbrengen. Waarom dat moest, konden ze de kinderen nauwelijks duidelijk maken. Met een klein stemmetje vroeg Mark: "Als ik nou zeg dat ik het heb gedaan, mogen we dan allemaal naar huis?"

"Heb je dan Sarah en Ben iets gedaan?", vroeg zijn moeder zacht. Huilend schudde de jongen van nee. "Dan moet je ook niet zeggen dat je iets hebt gedaan", zei ze. "We weten niet precies wat er gaat gebeuren, maar als we allemaal de waarheid vertellen komt het wel goed."

Langzaam aan werd duidelijk wat de mogelijke gevolgen van een en ander konden zijn. De advocaat had Michael al verteld dat de kinderen misschien onder toezicht zouden worden gesteld. De Cookes probeerden een 'second opinion' te verkrijgen. Dat leek hen de beste methode om aan te tonen dat dokter Higgs een verschrikkelijke fout had gemaakt. Ze hadden alleen geen idee hoe ze op zo korte termijn, en dan nog wel in een weekend, een op dat terrein deskundige arts zouden kunnen vinden.

Uiteindelijk, laat die zondagavond, kwam dokter Higgs vertellen dat ze de zaak zelf had geregeld en dat de kinderen de volgende dag in Leeds zouden worden onderzocht door dokter Wynne. De Cookes zouden liever zelf, onafhankelijk van dokter Higgs, een arts hebben gevonden, maar ze waren het erover eens dat dit beter was dan niets. "We waren er domweg van overtuigd", zei Diana, "dat zodra de kinderen door een andere dokter waren onderzocht, duidelijk zou worden dat er een fout was gemaakt."

Wat de Cookes niet wisten, en ook wekenlang niet zouden weten, was dat dokter Jane Wynne de auteur was van een artikel over een bepaalde onderzoeksmethode naar seksueel misbruik van kinderen. En het was uitgerkend die methode op grond waarvan dokter Higgs had geconcludeerd dat de kinderen Cooke waren misbruikt. □

Volgende week:
Het afscheid van de kinderen

© Sunday Times Magazine
Nederlandse bewerking Jet Kunkeler

DE NACHTMERRIE VAN EEN ENGELS GEZIN (2)

EEN HUIS MET LEGE KAMERS ^{DT}₂₂

De Britse kranten blijven schrijven over de Cleveland-affaire en dokter Mariëtta Higgs. In weerwil van de conclusies uit het dikke onderzoeksrapport houdt de arts, die de belangrijkste rol in de zaak speelde, vol dat er wel degelijk sprake is geweest van seksueel misbruik op grote schaal.

De familie Cooke was een van de zeventenvijftig gezinnen die abrupt werden geconfronteerd met de mededeling dat hun kinderen waren misbruikt. Op grond daarvan werden Mark, Sarah en Ben van het ene moment op het andere uit hun vertrouwde omgeving weggehaald. Het tweede deel van een verhaal als een nachtmerrie.

RUSSELL MILLER

Op maandag 23 maart werd Mark elf jaar. Een trieste verjaardag in dat armzalige kamertje op Zaal 9 van het ziekenhuis in Middlesbrough. Zijn ouders propten zoveel mogelijk felicitatiekaarten op de vensterbank en hadden ook voor een paar cadeautjes gezorgd. Maar de racefiets die hij had gevraagd, stond nog thuis, op zijn slaapkamer. "Over een poosje kun je erop rijden", troostte Diana haar zoon.

Halverwege de morgen kwam een maatschappelijk werker hen ophalen voor de tocht naar Leeds, waar de kinderen door een andere arts zouden worden onderzocht. Mark en Sarah zagen er erg tegenop om nieuw zoiets te moeten ondergaan, maar dokter Jane Wynne bleek een erg aardige vrouw die de kinderen meteen op hun gemak stelde en ze zelfs even aan het lachen kreeg. Michael en Diana concludeerden dat het onderzoek zeer grondig was en maakten geen bezwaar toen dokter Wynne zei dat de bijsjes van de kinderen moesten worden gefotografeerd.

Alles bij elkaar duurde het bezoek aan het ziekenhuis in Leeds vijf uur. Dokter Wynne zei dat ze 's avonds dokter Higgs zou bellen met de uitslag van het onderzoek. De

Cookes gingen terug naar Zaal 9 van het ziekenhuis in Middlesbrough. Michael en Diana koesterden de hoop dat alle ellende nu spoedig geleden zou zijn. Dokter Wynne was als een heel vriendelijke en gevoelige vrouw op hen overgekomen.

Des te groter waren de schok en de verbijstering toen ze hoorden dat dokter Wynne de diagnose dat alle drie de kinderen seksueel waren misbruikt bleek te bevestigen. "We begrepen er helemaal niets meer van", zei Diana. "Op dat moment werd ik werkelijk doodsbang."

De volgende dag werd haar angst bevestigd. 's Morgens verschenen er twee maatschappelijk werkers op Zaal 9. Ze zwaaiden met een stuk papier en kondigden onverbloemd, in het bijzijn van de kinderen, aan dat ze bij de rechter een uitspraak voor alle drie de kinderen zouden vragen. Een uur later waren ze terug

met de bevestiging van hun verzoek. "In dat papier stond dat we in gebreke waren gebleven de kinderen naar behoren te beschermen. Ik was daar zeer door geraakt. Het kwam er immers op neer dat ik als moeder had gefaald."

Intussen werd er vergaderd over de vraag wat er met de kinderen zou moeten gebeuren. 's Middags kregen Michael en Diana te horen dat men overwoog hun jongste zoontje, Ben, bij een bevriend echtpaar onder te brengen en dat dan voornamelijk op voorspraak van hun huisarts, dokter Walters. Mark en Sarah echter zouden de volgende dag, gescheiden van elkaar, in een pleeggezin worden geplaatst, en of ze dat goed vonden. "Nee dat vinden we verdomme helemaal niet goed", snauwde Michael die niet langer in staat was zich te beheer-

sen. "Wat is dat voor stomme vraag?" Maar hij besefte, evenals Diana, maar al te goed dat ze machteloos waren en dat ze niets konden ondernemen tegen het weghalen van hun kinderen. "Men walste over ons heen", zo herinnert Diana zich. "We werden als willoze poppen meegesleurd door de gebeurtenissen. We schenen niet het recht te hebben iets te zeggen of te protesteren tegen wat men deed."

Op hun vrienden kwam het ook zo over. Jan Walters, de vrouw van hun huisarts, vond dat er geen enkele reden was de kinderen uit huis te plaatsen. Ze kende Diana als een zorgzame moeder en ze had zielsmedelijden met haar vriendin. "Onze verbijstering is nauwelijks onder woorden te brengen. We leken allemaal wel verlamd, we konden eenvoudig niet geloven wat er gebeurde."

Diana stond erop de kinderen zelf te vertellen wat hen te wachten stond. Sarah huilde hartverscheurend, smeekte haar ouders dit niet te laten gebeuren. Mark werd razend, mepte en schopte tegen de bedden, gilde: "Wat is dit voor onzin? We hebben toch niks gedaan?" Diana probeerde de kinderen uit te leggen dat het van de rechter moest, maar dat ze ervoor zouden zorgen dat alles weer in orde zou komen. "Het ergste was", zegt Diana, "dat de kinderen niet begrepen waarom wij niets deden. Ze hadden het gevoel dat wij hen in de steek lieten. Ze vonden het bovendien vreselijk dat ze niet samen mochten blijven en ze piekerden over hun school. Ze waren helemaal van de kaart."

Ze probeerde hen af te leiden, maakte een lijstje van de dingen die de kinderen wilden meenemen en van de vragen die ze beantwoord wilden zien. Uiteindelijk kreeg ze hen uitgekled en in bed. Michael zat aan het voeteneind van het ene bed, Diana op

dat van het andere. Ze bleven praten, bleven proberen de kinderen gerust te stellen. Ben, te jong om te piekeren, was al in slaap gevallen.

Plotseling stak een verpleegster haar hoofd om de deur en zei dat dokter Higgs hen wilde spreken. Michael en Diana beloofden de kinderen dat ze binnen een paar minuten terug zouden zijn.

De arts zei dat het haar speet maar dat er een beddenkort was en dat de kinderen de nacht niet op de zaal konden doorbrengen. Het leek haar het beste als de Cookes zouden weggaan en dat maatschappelijk werkers later in de avond Sarah en Mark naar hun pleegadressen zouden brengen.

De Cookes waren aan het eind van hun latijn. Ze liepen zonder iets te zeggen het kantoor uit, klampten zich in de gang aan elkaar vast, de tranen over hun wangen stromend. Het was voor het eerst dat Diana Michael zag huilen. Maar ze moesten terug naar hun kinderen, hen zo rustig mogelijk vertellen dat ze die avond al van elkaar zouden worden gescheiden. Mark en Sarah wisten nu helemaal niet meer hoe ze het hadden. Hun ouders kleedden hen weer aan, kusten hen vaarwel. Mark klampte zich vast aan zijn vader, Sarah aan haar moeder. Dokter Higgs en een maatschappelijk werker kwamen binnen en scheidden de kinderen van hun ouders. Michael en Diana

liepen de zaal uit, naar buiten. Op het parkeerterrein hoorden ze nog, heel duidelijk, het gehuil van hun kinderen.

Twee dagen later ontvingen de Cookes een met tranen bevleete brief van Mark. "Sorry voor al die vlekken", schreef hij. "maar ik kan niet ophouden met huilen. Ik snap niet wat er allemaal gebeurt. Kom me alsjeblieft halen. Ik wil naar huis."

Diana, die geen idee had waar haar oudste zoon was of wanneer ze hem weer zou zien, was helemaal kapot van die brief en radeloos omdat ze niet kon reageren op zijn kreet om hulp. Er heerste een spookachtige stilte in hun grote huis. Ze konden de aanblik van de lege slaapkamers of van slingerend speelgoed nauwelijks verdragen. "Het leek allemaal zo onwerkelijk", zei Michael. "Ik bleef maar denken dat ik wakker zou worden en ontdekken dat het alleen maar een akelige droom was geweest."

Als er al iets was om dankbaar te zijn was het dat Ben inderdaad, als een bijzondere gunst, naar vrienden van de Cookes in een nabijgelegen voorstadje mocht. Diana's opluchting daarover was bijna pathetisch. "Als Ben ook op een onbekend adres was ondergebracht zou ik er onderdoor zijn gegaan."

Hun vrienden waren verbijsterd dat zo'n hecht gezin zo abrupt uiteengerukt was. Ze schaarden zich trouw achter de Cookes maar in feite kon niemand werkelijk iets voor hen doen. Nog steeds luidde het advies geen herrie te maken. Eigenlijk wilde Michael Cooke hun vertegenwoordiger in het parlement schrijven, of de kranten, maar hij

kreeg te horen dat het onverstandig zou zijn de instanties die de zeggenschap over hun kinderen hadden, tegen zich in het harnas te jagen. "Het leek bijna alsof de kinderen waren ontvoerd", zei hij. "We hadden het gevoel dat er niets anders opzat dan orders op te volgen."

Op vrijdag 27 maart vond de eerste bespreking plaats op het bureau van het maatschappelijk werk, een lelijk modern gebouw in een kale, winderige straat. De Cookes hadden een lange vragenlijst opgesteld. Ze raakten enigszins uit het veld geslagen toen een vrouw het vertrek binnenkwam waar ze wachtten, niet de moeite nam zich voor te stellen of haar vriendigheid te verbergen en alleen maar vroeg: "Wat wilt u?"

"Het antwoord", aldus Diana, "was nee op alles wat we vroegen. Nee, we mochten niet weten waar de kinderen waren; nee, we konden hen niet opbellen; nee, we konden hen geen brieven sturen tenzij die tevoren konden worden geopend; nee, de kinderen mochten ons niet schrijven, behalve via het maatschappelijk werk; nee, ze kon ons niets vertellen over bezoek, behalve dat dit slechts van zeer beperkte aard zou zijn en dat er steeds iemand bij zou zijn." De Cookes kregen ten slotte een brochure mee met de titel *Honderd nuttige tips voor kinderen onder toezicht*.

Die middag kregen ze een telefoontje dat ze maandagmiddag om kwart voor vier de kinderen konden zien in een huis in Hartington Road te Stockton, ressorterend onder het bureau voor maatschappelijk werk. De bijeenkomst zou worden bijgewoond

door twee maatschappelijk werkers en de Cookes kregen de waarschuwing dat het niet zou zijn toegestaan te praten over 'wat er gebeurd was'.

Diana, die inmiddels een dagboek was begonnen, schreef daarin: 'Heb de morgen doorgebracht met het vergeefs zoeken naar landelijke hulpinstellingen. Voelde me heel eenzaam en ongerust over de vraag hoe de kinderen in onze plaatselijke samenleving te beschermen. Hoe moeten we hun plotselinge afwezigheid uitleggen zonder dat er allerlei praatjes ontstaan waarvan ze last zouden kunnen hebben bij hun terugkeer die vast gauw zal zijn'.

De sfeer op die eerste ontmoeting met de kinderen op maandag 30 maart was stijf en pijnlijk. De drie kinderen werden afzonderlijk naar het huis in Hartington Road gebracht waar hun ouders hen in de voorkamer opwachten. Diana: "We probeerden het beste van dat uur te maken en ervoer te zorgen dat ze niet overstuur raakten. Het was allemaal zo vreemd. De kinderen waren bang en niet zichzelf, maar ze hielden niet en vroegen evenmin wanneer ze weer naar huis mochten. We hielden het gesprek algemeen en zeiden alleen maar dat we alles deden wat we konden. Ik probeerde een opgewekte en optimistische indruk te maken; het laatste wat ik wilde was voor de ogen van de kinderen in tranen uitbarsten. Toen de tijd om was opperden de maatschappelijk werkers dat Michael en ik het eerst zouden weggaan, zodat een en ander niet te lang zou duren. Buiten, in de auto, waar niemand me kon zien, stortte ik in".

Die week deden de Cookes niets anders dan zoeken naar iemand die hen zou kunnen helpen of raad zou kunnen geven. Ze vestigden hun hoop op het beëindigen van de termijn van de voorlopige ondertoezichtstelling, op 15 april. Ze kregen het advies een advocaat in de arm te nemen voor de kinderen en een ander voor henzelf. Ze bespraken ook de mogelijkheid van een scheiding, tijdelijk, als dat de kans op terugkeer van de kinderen zou bevorderen. In weerwil van al die activiteiten, bekende Diana in haar dagboek: "We voelden ons veel te onwetend en slecht toegerust om te zijn opgewassen tegen wat er met ons gezin gebeurt".

Vrijdag 3 april ontdekten de Cookes dat Sarah was ondergebracht bij een vrouw van middelbare leeftijd, ongehuwd, en werkzaam als hoofd van een bejaardentehuis. Ze waren ontsteld dat hun dochtertje niet bij een gezin was geplaatst en dienden een krachtig protest in bij het maatschappelijk werk. Een bejaardentehuis bood immers niet de gezellige sfeer voor een negenjarig meisje en bovendien was hen verzekerd dat de kinderen zouden worden ondergebracht in een omgeving die zoveel mogelijk vergelijkbaar was met die van henzelf. "We kregen min of meer te verstaan", aldus Michael, "dat we er niets mee te maken hadden".

Het enige lichtpuntje die week was dat hun huisarts ervoor had gezorgd dat Ben door een onafhankelijke kinderarts zou worden onderzocht, dokter Hans Steiner van

het Fleming Hospital in Newcastle. Dokter Higgs had gezegd dat Bens verstoppingsproblemen over zouden gaan als hij niet langer seksueel werd misbruikt. De vrienden echter die voor hem zorgden, meldden dat het jongetje er juist meer last van kreeg. Op zondag 5 april ging Ben samen met zijn moeder naar het Fleming Hospital.

Terwijl hij daar nog was kregen de Cookes het verzoek op dinsdag 7 april naar het bureau van het maatschappelijk werk in Alma Street te komen. Ze werden daar ontvangen door drie maatschappelijk werkers. Binnen de kortste keren heerste er een vijandige sfeer. Michael Cooke beklagde zich erover dat zijn vrouw en hij als melasten werden behandeld en sprak er zijn verbazing over uit dat niemand de moeite had genomen hen thuis te bezoeken of een gezinsonderzoek in te stellen. "Wij", zo luidde het bitse antwoord, "komen niet naar u, u komt naar ons".

De Cookes kregen te horen dat ze de verantwoordelijkheid voor wat er was gebeurd zouden moeten aanvaarden voordat het maatschappelijk werk zich om hen zou bekommeren. Beiden antwoordden dat ze onmogelijk verantwoordelijkheid konden accepteren voor iets wat volgens hen niet was gebeurd. "U hebt niets in te brengen", was de snibbige reactie. "Zolang u die verantwoordelijkheid niet accepteert, krijgt u uw kinderen niet terug".

Op dat moment drong in volle omvang tot Michael en Diana door wat ze al eerder hadden vermoed: men was er niet alleen van overtuigd dat hun kinderen waren misbruikt, men meende bovendien dat Michael de dader was en dat Diana ervan wist en het had toegelaten. "Tot dusverre had ik mijzelf niet werkelijk als de hoofdverdachte gezien", aldus Michael. "Maar toen ze maar bleven hameren op dat accepteren van verantwoordelijkheid, begreep ik ineens: 'Die rotzakken moeten mij hebben'. Ik schrok me dood".

Later die dag ging Diana terug naar Newcastle om bij Ben te kunnen zijn. Michael en zij beseften dat dokter Steiners rapport over Ben van cruciaal belang zou zijn wanneer de rechter zou moeten beslissen over verlenging van de voorlopige uithuisplaatsing. Dokter Steiner stelde zich grondig op de hoogte van het reilen en zeilen van het gezin en maakte een vriendelijke indruk. Ze begonnen weer een beetje hoop te krijgen.

Op de ochtend van de dag waarop de rechter zich over de zaak zou buigen, woensdag 15 april, kregen de Cookes een exemplaar van dokter Steiners rapport. Zijn conclusie luidde dat er geen overtuigend bewijs bestond voor seksueel misbruik van hun jongste zoon. "Ik ben ervan overtuigd dat de geconstateerde verschijnselen samenhangen met Bens darmproblemen. Dat sluit de mogelijkheid van seksueel misbruik niet uit, maar in mijn ogen is er te weinig bewijs om die diagnose te bevestigen".

De Cookes konden wel juichen. "We dachten", zei Diana, "dat de zaak nu bekeken was. Ik veronderstelde dat de zitting niet meer dan een formaliteit zou zijn en dat

Zaal 9 van het ziekenhuis in Middlesbrough.

'Ik bleef maar denken dat ik wakker zou worden en ontdekken dat het alleen maar een akelige droom was geweest'

de kinderen pats boem alle drie naar huis zouden mogen."

Diana was nooit eerder in een rechtszaal geweest en ze was blij dat dokter Steiner er al was toen Michael en zij binnenkwamen. Hij kwam meteen naar hen toe en schudde hen de hand. Er was wat verwarring over de vraag hoeveel tijd voor de zaak was uitgetrokken en men begon te laat omdat dokter Higgs niet op tijd was gearriveerd. De Cookes wachtten rustig af. Ze hadden immers al zo lang gewacht op de terugkeer van hun kinderen, die paar minuten konden er ook nog wel bij.

Toen dokter Higgs verscheen, gewapend met een dikke envelop, trok ze meteen dokter Steiner mee naar de andere kant van de zaal en begon daar fluisterend met hem te confereren. De Cookes konden niet verstaan wat er werd gezegd, maar ze zagen dat dokter Higgs haar collega foto's liet zien. Tenslotte kwam dokter Steiner, ernstig kijkend, naar hen toe. Hij nam Diana's hand in de zijne en zei dat het hem heel erg speet maar dat hij zich op grond van de foto's die hij zojuist had gezien, niet meer in staat achtte dokter Higgs' diagnose te bestrijden.

Diana: "Op dat moment stortte voor mij de wereld in. De thuiskomst van de kinderen had zo dichtbij geleken. Het was net als of een goede vriend je in de steek had gelaten."

Zonder de steun van dokter Steiner waren de Cookes niet bij machte de zaak te winnen. Mark en Sarah, dodelijk verlegen en diep onder de indruk van de sfeer in de rechtszaal, moesten alleen maar even binnenkomen om te zeggen wie ze waren en vervolgens verlengde de rechter de voorlopige uithuisplaatsing met nog eens achten-

twintig dagen. Diana mocht de kinderen buiten de zaal nog even zien, maar ze hadden nog nauwelijks iets tegen elkaar gezegd toen de kinderen al weer werden meegenomen.

Diezelfde dag nog kregen de Cookes het advies elk een andere advocaat te nemen omdat Michael duidelijk als de belangrijkste verdachte werd gezien en er daardoor een belangenconflict kon ontstaan. De Cookes hadden wat geld gespaard om die zomer een caravan te kunnen kopen; ze hadden dat nu hard nodig voor het honorarium van drie raadslieden, een voor de kinderen, een voor Diana en een voor Michael.

Op 17 april zei het maatschappelijk werk de eerstvolgende samenkomst met de kinderen af en vroeg de Cookes komende dinsdag op het bureau te komen om een 'ontwikkeling' te bespreken. Ze brachten het paasweekende samen door, piekerend over wat dit nu weer betekende.

Op het bureau werd hen verteld dat Mark de dag na de rechtszaak erg overstuur was geweest. Men meende dat dit kwam omdat hij nu toch wilde zeggen wat er was gebeurd maar eerst 'toestemming' daartoe van zijn ouders wilde.

Volgende week:
De argwaan van familie en vrienden

Sunday Times Magazine
Nederlandse bewerking Jet Kunkeler

DE NACHTMERRIE VAN EEN ENGELS GEZIN (3)

GROEIENDE ARGWAAN

PT 29

Het gezin Cooke raakt steeds dieper in de put na die dag waarop de arts Mariëtta Higgs meedeelde dat de drie kinderen seksueel zijn misbruikt. Op grond van haar onderzoeksmethode werden zij weggehaald uit hun vertrouwde omgeving. En langzamerhand vragen familie en vrienden, aanvankelijk even verontwaardigd als de Cookes zelf, zich af of er niet toch iets aan de hand is. Derde aflevering van een reportage over (vermeend) seksueel misbruik op grote schaal in het Engelse graafschap Cleveland.

RUSSELL MILLER

begrip verslaving inhield. Het viel haar bovendien op dat geen van de kinderen op de proppen kwam met ook maar enig detail waaruit zou kunnen blijken dat het om werkelijke in plaats van om gefantaseerde ervaringen ging.

Uit haar dagboek: 'Na zestien weken kon ik het hen niet kwalijk nemen als ze waren gaan denken dat ze misbruikt waren. Hoe zouden ze anders voor zichzelf kunnen verklaren waarom ze waren gescheiden van hun ouders, van elkaar en van alles en iedereen dat hen vertrouwd was? (...) Ik vertelde de maatschappelijk werkers dat Mark altijd wakker bleef als Michael nog laat moest werken en zijn vader meteen boven riep als die thuiskwam. Als hij werkelijk seksueel misbruikt werd, zou hij dat immers nooit doen. Maar mijn mening interesseerde hen niet'.

Zaterdag 4 juli ging Michael weer naar zijn eigen huis. Hun tijdelijke scheiding had niet tot resultaat gehad dat de kinderen mochten terugkeren. Het leek Diana en hem zinloos nog langer apart te blijven wonen.

Volgende week:
Een moeizaam nieuw begin

Sunday Times Magazine
Nederlandse bewerking Jet Kunkeler

Nieuwe richtlijnen Londen voor opvang kindermisbruik

LONDEN, 7 juli — De Britse minister van volksgezondheid zal nieuwe richtlijnen opstellen voor werkers in de gezondheidszorg die te maken krijgen met mogelijk seksueel misbruik van kinderen. Minister Newton heeft dat gisteren gezegd in een reactie op het rapport over de zogenoemde Cleveland-affaire. Hij wil bijna 25 miljoen gulden uittrekken voor bijscholing en ook een speciaal bureau tegen kindermishandeling oprichten.

Het rapport, van rechter Lord Justice Butler-Sloss, over het vermeende massale misbruik van kinderen uit de stad Middlesbrough

in de regio Cleveland. Volgens twee kinderartsen zouden 121 kinderen seksueel zijn misbruikt. De kinderen werden bij hun ouders weggehaald.

Lord Justice Butler-Sloss concludeert in haar rapport, dat er slechts in enkele gevallen daadwerkelijk sprake is geweest van seksueel misbruik van de kinderen. Volgens haar hebben ook onschuldige ouders geleden onder de maatregelen. In alle gevallen hebben de kinderen de meeste schade ondervonden van de beroering die er rond deze zaak is ontstaan, aldus de rechter in haar rapport. (Reuter, AP)

Volwassen... UN 8

Het rapport over seksuele kindermishandeling in het Engelse district Cleveland en de wijze waarop twee artsen in een mum van tijd 121 vermeende incestgevalen bij elkaar scharreiden en ook vele onschuldige gezinnen uit elkaar rukten door de ouders zonder pardon of verweer uit de ouderlijke macht te ontzetten, werd gisterochtend door Ontbijttelevisie van de BBC aangemerkt als 'the story of the century' - het verhaal van de eeuw.

Ietwat overdreven misschien, als ik in gedachten tot 1888 terugga en dan onderweg toch ook de Eerste en Tweede Wereldoorlog tegenkom, de moord op Kennedy, de oorlog in Korea en Vietnam, de Oktoberrevolutie in Rusland, de A-bom op Hiroshima en de tanks in Boedapest, de uitvinding van het vliegtuig, de film, de radio en de televisie, de 2-1 zege op Westduitsland, en nog een handvol van dergelijke snuisterijen.

Trouwens, BBC's Ontbijttelevisie logenstrafte haar eigen kwalificatie van het rapport nog dezelfde ochtend met haar opgevoerde reportages over de ramp op het booreiland en de reddingsoperatie. 'perhaps the greatest ever', misschien de grootste reddingsoperatie ooit uitgevoerd!...

Het is wonderbaarlijk te zien, hoe

snel zo'n incident als dat van die neergeschoten Iraanse Airbus weer door andere gebeurtenissen wordt ondergesneeuwd. De wereld is waarlijk een vulkaan van wereldnieuws, elke dag goed voor een nieuwe eruptie, voor een kersverse 'story of the century'!

Het blijft overigens verbazingwekkend te lezen wat volwassenen kinderen vaak aandoen. Toevallig kwam ik daar recentelijk een paar voorbeelden van tegen. Zo vertelt Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) in 'Dichtung und Wahrheit' dat het huis waarin hij als kind woonde, vele hoeken en duistere plekjes telde die in het kinderlijke gemoed angst en huivering opwekten.

Ongelukkig genoeg ging men er in die tijd bij de opvoeding nog van uit dat kinderen vroegtijdig alle angst voor het onzichtbare en beangstigende ontnomen moest worden en aan het huiveringwekkende moesten wennen, vervolgt Goethe. „Wij kinderen moesten daarom alleen slapen, en als we daar niet toe in staat bleken en zachtjes uit ons bed slopen om het gezelschap te zoeken van de bedienden en dienstmeisjes, dan posteerde vader zich in omgekeerde kamerjas dus voor ons verkleed genoeg op onze weg en maakte ons zo aan het schrikken dat we weer naar onze slaapkamer terughielden. Men kan zich voorstellen wat een slechte uitwerking dit had. Hoe

TRIJFEL

door nico scheepmaker

kan iemand ooit van de angst loskomen, als men hem eens tussen twee angsten heeft ingeklemd?"

In 'E. du Perron' van Ada Deprez, over het leven en werk van de schrijver en dichter Eddy du Perron (1899-1940) las ik:

„De kleine Eddy groeide intussen

op tot een zeer gevoelig kind, wild, ongedisciplineerd en bedorven, maar met een zeer kwetsbaar gemoed voor dierenmishandeling en wreedheid. (...) Toen hij nog een kleuter was in Meester Cornelis, had zijn vader hem gedwongen de warme lijkjes van mensen op te rapen, waarschijnlijk met het plan de zo weinig op hem gelijkende zoon te harden, wat hem evenwel niet lukte, getuige het onzegbare verdriet, dat het kind nog jaren voelde bij de dood van zijn kulkentje, zijn haan, bij het lijden van zijn kleine hond."

En in 'Uit mijn jeugd' door Prof. Albert Schweitzer (1875-1965):

„De schrik mijner eerste kinderjaren was Jaegle, onze kosten en doodgraver. Wanneer hij 's Zondagsmorgens na het eerste luiden in de pastorie kwam om het gezangbriefje en het doopbekken te halen, dan pakte hij me bij m'n voorhoofd en zei: 'de horens groeien al'. Die horens waren mijn angst. Ik had namelijk tamelijk sterk ontwikkelde voorhoofdsknobbels, die mij zwaar te denken gaven sedert ik in den bijbel Mozes met horens afgebeeld had gezien. Hoe de kosten van mijn angst gehoord had, dat weet ik niet. Maar hij wist het en kweekte dien aan.

Als hij 's Zondags voor hij aanbeide s'n voeten veegde aan de voordeur, zou ik het liefst zijn weggelopen.

Maar hij had mij in zijn macht, zoals de slang het konijnje. Ik kon niet anders dan hem tegemoet gaan, s'n hand op mijn voorhoofd laten leggen en de noodlottige uitspraak aanvaarden.

Na mijn angst zoo ongeveer een jaar in me te hebben omgedragen, bracht ik bij mijn vader eens het gesprek op de horens van Mozes en vernam toen van hem dat Mozes de eenige mensch met horens was geweest. Ik had dus niets meer te vrezen. "Hij wilde mij leren scherts te verstaan, alleen nam hij mij wat al te streng in de leer, schrijft Schweitzer verderop. Zo wilde Goethes vader zijn kinderen van hun angst afhouden door hen angst aan te jagen, en zo wilde Du Perrons vader zijn soontje harden door te trachten hem van zijn dierenliefde af te helpen. Volwassenen zijn vaak rare, wrede mensen!

UN 8/7

zouden zijn bij de verspreiding van kinderporno, schakelde Dikke Charles dan ook onmiddellijk z'n advocaten in. Met succes. Een week later moest het Utrechts Nieuwsblad een bericht plaatsen dat nooit

was bewezen dat Geerts persoonlijk ooit zaken op het gebied van kinderporno heeft gedaan; noch dat zijn bedrijf (Scala) zich daar na 1984 aan schuldig heeft gemaakt. Wat uiteraard niet wil zeggen dat dat voor '84 niet gebeurde. "Maar," zegt Geerts daarover, "het stuitte me tegen de borst."

IAN DONALDSON
VAN SCOTLAND YARD

'Sinds de verhoogde internationale aandacht zet niemand meer een afzender op het materiaal'

Eigenlijk, betoogt hij, heeft hij onder druk van zijn verkopers de handel in kinderporno noodgedwongen moeten accepteren. "Die verkopers worden betaald naar hun omzet en willen natuurlijk verdienen. Zij verleggen hun grenzen al naar gelang justitie niet optreedt. Maar een jaar voor de officiële richtlijnen heb ik gezegd: ik wil dat gesodemieter niet meer."

Ian Donaldson, hoofd afdeling Obscene Publications en Publieke Moraal van Scotland Yard handhaaft zijn verdenking echter tot

de dag van vandaag. Donaldson: "Tot drie jaar geleden dacht ik dat een andere Nederlander de grootste handelaar in kinderporno was. Maar inmiddels weet ik dat het Geerts is."

- Waarop is die verdenking gebaseerd?
"Op international intelligence information."
- Geerts zegt: ik heb vroeger wel in kinderporno gedaan, maar nu niet meer.
"Ja, dat zal best."

- U beweert dat-ie er nog steeds in handelt?
"Laat ik het zo zeggen: Videorama en Scala zijn vermoedelijk de grootste distributeurs van obscene materiaal in Europa. Onze overtuiging is dat iemand die een dergelijke organisatie runt, zich niet te goed zal voelen om ook in kinderporno te handelen. Maar dat is uiterst moeilijk te bewijzen. Bewijzen vergaart je alleen als je ze op heterdaad betrapt bij het verkopen van dat spul. Dat is dus vrijwel uitgesloten. Sinds de verhoogde internationale aandacht voor kinderporno zet niemand meer een afzender op het materiaal. Men is zeer voorzichtig."

- Er zijn ongetwijfeld meer landen waar kinderporno vandaan komt. Waarin onderscheidt Nederland zich van de rest?
"Het is onze ervaring dat pornohandelaren met wie wij te maken hebben veel contacten hebben met Nederland."
- Hoeveel is veel?
"De meerderheid van hun contacten is met Nederland."

- Heeft u een indruk over de herkomst van kinderporno? Over de plaats waar de opnamen zijn gemaakt?

"Dat is ontzettend moeilijk te zeggen. Feit is dat er veel kinderen uit Derde Wereldlanden worden gebruikt. Filipino's, Thais, Mexicanen. Landen met veel armoede. Maar dat zegt nog niets over de plaats waar die opnamen zijn gemaakt. Die kunnen ook in Westerse landen zijn gemaakt."

Dat laatste sluit nauw aan bij de bevindingen van Defence for Children. Woordvoerder Gerhard Rutten: "Nederland speelt wel degelijk een belangrijke rol in de internationale handel in kinderpornografie. We weten bijvoorbeeld dat Filipijnse en Sri Lankaanse kinderen naar Nederland worden gehaald om voor kinderporno te worden gebruikt."

OM DE ROL VAN NEDERLAND in de kinderporno-industrie persoonlijk te onderzoeken, vloog CDA-kamerlid Vincent van der Burg vorig jaar naar Amerika. Hij kwam geschrokken terug. Van der Burg: "Ik heb gesproken met de directeur van het Obscenity Centre, die voor mij weer contact heeft opgenomen met douane en postale recherche. Die vertelden mij dat het aantal in beslagnames weliswaar is teruggelopen, maar dat de hoeveelheden sterk zijn gegroeid. Het gaat soms om containers vol."

- Containers met wat?

"Met porno. Waaronder kinderporno. Ik heb aansluitend aan dat bezoek gesprekken gevoerd met mensen van de Amerikaanse ambassade hier in Nederland en daar heeft de minister ook mee gesproken. Uit die gesprekken zijn de volgende conclusies getrokken: één: het staat onomstotelijk vast dat Nederland kinderporno exporteert en twee: er wordt in Nederland wel degelijk kinderporno vervaardigd. Dat wil zeggen dat zogenaamd ruw materiaal (bijvoorbeeld uit Derde Wereldlanden) hier wordt vermenigvuldigd."

- Weet u waar?
"Op het platteland. Kleine drukkerijtjes; kleine video-duplicerders. Goed weggestopt, soms in steden. Maar meestal op het platteland."

Volgens Van der Burg wordt kinderporno voornamelijk via de Rotterdamse haven verscheept. "Maar er wordt ook veel pakketpost verstuurd. Vandaar de bemoeienis van de postale douane. Het is hen gebleken dat handelaren steeds modernere technieken toepassen om ontdekking te voorkomen." Welke technieken dat zijn, houdt Van der Burg wijselijk voor zich. "Daarbij moet men denken aan de manieren waarop spionnen hun spulletjes geheim houden. Dat moet u zelf maar invullen."

GEEN VAN DE OFFICIËLE verklaringen bewijzen de betrokkenheid van Charles Geerts bij kinderporno. Wel is er de schijn van betrokkenheid. Dat blijkt uit verklaringen van ex-medewerkers en andere direct-betrokkenen. In de zomer van '85 - dus lang nadat Charles zou hebben verordend dat het uit moest zijn met dat gesodemieter met kinderporno - meldt zich een aan ons bekende Amsterdamse fotograaf bij Nieuwe Revu

in gezelschap van een man die zich voorstelt als een ex-werknemer van Videorama. De man blijkt in het bezit te zijn van twee verschillende videobanden waarop kinderen (enkelen op het oog niet ouder dan acht à negen jaar) met elkaar en met volwassenen sex bedrijven en verklaart dat dergelijke banden 's avonds "als het meeste personeel weg is" in grote getale bij Videorama worden gekopieerd. De avondproductie zou steeds dezelfde avond met bestelwagens worden afgevoerd. Voor vijftigduizend gulden zegt hij bereid te zijn een Revu-team ongezien binnen te loodsen om foto's te maken en bewijzen te vergaren. Vanwege de financiële voorwaarde wordt in overleg met hoofdredacteur Derk Sauer besloten niet op het voorstel in te gaan.

"Kinderporno is uitsluitend een Amerikaanse aangelegenheid," zegt sex-filmer Willem de Gier (83) uit het Noordhollandse Bergen. De Gier was jarenlang Geerts huiscineast en zette eind zeventig op diens verzoek een zevental sex-bioscopen en peepshows op. Voor zijn film-activiteiten zat hij in de jaren zestig vier jaar gevangenisstraf uit. In '85 werd hij op verdenking van het vervaardigen van kinderporno aangehouden. "De grootste kinderpornograaf van Nederland," liet justitie weten. Het Amsterdamse Hof veroordeelde hem echter tot acht maanden wegens "het geven van gelegenheid voor sex met minderjarigen."

De Gier, die begin '80 met Scala/Geerts brak en autoriteit is op het gebied van sex-films en kinderporno: "Nederland en Denemarken staan in het circuit bekend als risicovrije landen. Dat betekent dat er niet of nauwelijks tegen kinderporno wordt opgetreden. Mijn ervaring is dat 80 procent van het materiaal belicht, maar niet ontwikkeld, door de Amerikanen zelf wordt aangeleverd. In Nederland wordt het ontwikkeld,

EEN DISTRIBUTEUR

'Na het optreden tegen kinderporno brachten boekjes van een tientje ineens tweehonderd gulden op'

vermenigvuldigd en gedistribueerd. Het opnemen van kinderporno is peanuts. Een hotelkamer, een slaapkamer en een camera. Meer heb je niet nodig. Ontwikkel, drukken of vermenigvuldigen is veel gevaarlijker. Dus sturen de Amerikanen hun camerateams over de gehele wereld en zenden hun materiaal naar Nederland. Het wordt hier verwerkt." Nog steeds? "Ik heb geen enkele reden daaraan te twijfelen."
MAAR DAAROM ZIJN WE nog steeds niet bij de bron. "En daar zul je niet makkelijk komen ook," verzekert een distributeur. Hij heeft wel wat tips. En een adres waar we kinderporno zouden kunnen kopen: één van de ze-

ven verkooppunten van de firma Erex aan de Oudezijds Achterburgwal te Amsterdam. Eigenaar: George Sneeboer, die door Geerts een goede vriend wordt genoemd, met wie hij ook een zakelijke relatie heeft. Sneeboer zelf is vanwege een ernstige ziekte niet bereikbaar, maar zijn zoon laat weten dat we Geerts wat betreft die vriendschap maar op zijn woord moeten geloven. "Verder zijn wij afnemer van Geerts," stelt hij.

"Stuur niet een Amerikaan," waarschuwt onze informant. "Dat is de zekerste manier om tegen de lamp te lopen, want ze zijn als de dood voor Amerikaanse undercover's. Laat een Italiaan bestellen. In het verleden zijn grote partijen kinderporno naar Italië verstuurd."

Hoewel inmiddels in pornokringen is uitgelekt dat Nieuwe Revu een artikelen-serie over kinderporno voorbereidt, besluiten we de proef op de som te nemen. Op ons verzoek is een Italiaan bereid om bij Erex vijftien videobanden met kinderporno te kopen; vijf maal drie titels. In zijn zak - op aanraden van onze informant - een pakket Duitse Marken. Na het betreden van de winkel wacht hij tot hij de enige klant is. Vervolgens legt hij de man achter de toonbank uit waarvoor hij komt. Aan zijn wens blijkt niet zonder meer te kunnen worden voldaan. Het gevraagde materiaal kan weliswaar worden geleverd, maar dan zal eerst moeten blijken of hij te vertrouwen is. De verkoper legt omstandig uit hoe journalisten en undercover-agenten in het verleden voor problemen hebben gezorgd. Het beste is, zo zegt hij, als onze Italiaan een paar dagen in Amsterdam blijft, zodat zijn betrouwbaarheid kan worden gecheckt. In ieder geval moet eerst met de baas worden overlegd. Of hij later die avond niet even terug kan komen?

Dat kan. Maar als hij zich tegen elfven opnieuw bij het Erex-filiaal vervoegt, blijkt men toch te angstig om de banden te leveren. Nogmaals laat de verkoper weten dat de banden in principe wel geleverd zouden kunnen worden, maar niet op dit moment. De deal kan daarom tot zijn spijt niet doorgaan.

Geconfronteerd met onze bevindingen toont de heer Sneeboer jr. zich zeer verbaasd. "Dat moet dan door onze medewerker op persoonlijke titel zijn gebeurd, want wij verkopen dat spul al sinds 1982 niet meer. Ik zou graag willen weten welke verkoper dat is geweest. Die gaat er meteen uit."

IN DE AMSTERDAMSE politie? Wat zegt die er nu van? Want het is voor een stad die alles heeft natuurlijk uitermate hinderlijk om steeds weer het centrum van kinderporno te worden genoemd. Helaas, de Amsterdamse politie heeft weinig te zeggen. Woordvoerder Leo Detering: "De naam Charles Geerts zegt mij niets. Na de acties van de politie rond '84-'85 is het probleem kinderporno in feite geen probleem meer." - Dus wat kinderporno betreft is er volgens u in Amsterdam niets aan de hand? Detering: "Inderdaad." ●

BLAUWE 190

Ik had verslaggever Peter Post enigszins ongerust aan de telefoon.

"Ik heb een blauwe 190 aan mijn staart."
????????????????

"Ik word al een paar dagen gevolgd door een blauwe Mercedes 190," verduidelijkt Post, die zich graag bedient van het taalgebruik dat in min of meer criminele milieus gangbaar schijnt te zijn.

"Heb je enig idee waarom," vroeg ik Post.

"Kinderporno," was het antwoord.

In de weken daarvoor had ik Post niet meer op de redactie gezien. Samen met verslaggever Karel Glastra van Loon was hij een speurtocht begonnen naar het georganiseerde netwerk achter de internationale handel in porno en kinderporno.

Van Loon spitte in archieven en interviewde rechercheurs in Engeland en Amerika. Peter Post kreeg de moeilijkste taak toegewezen. Hij dook onder in het schemerige wereldje van porno-boeren en sex-handelaren.

PAN

Af en toe belde hij op. Uit België of uit Duitsland, of soms gewoon van om de hoek in Amsterdam, maar telkens met een opgewonden stem.

"Het is een veel grotere business dan ik ooit had gedacht." En toen, na een week of vier, kwamen de eerste dreigementen.

Iemand was achter het privénummer van Post gekomen en zei wat botten te zullen breken als Nieuwe Revu met het onderzoek doorging.

Ondertussen stapelden op mijn bureau de telexen zich op van sex-bazen en hun advocaten, die alvast met allerlei juridische procedures dreigden, nog voordat wij ook maar één letter gepubliceerd hadden.

Vlak voor de start van onze serie over de internationale porno-business werd Post ook nog klemgereden in Rotterdam.

"Wat was dat nu weer," vroeg ik.

"Oh," zei Post quasi-nonchalant, "dat was een misverstoring. Die gasten wilden mijn auto kopen."

DERK SAUER

Blote kinderen mogen wel, niet, misschien

BT 1

Mogen blote kinderen nu wel of niet op foto's worden afgebeeld? Ja. Nee. Misschien. Hoewel... Bij justitie is men het spoor behoorlijk bijster. Enkele maanden geleden werden honderden exemplaren in beslag genomen van een NVSH-poster die al negen jaar lang openlijk is

was maar dat de wet werd overtreden 'indien in die afbeelding een onevenredig nadeel op het geslachtsdeel wordt gelegd'. Dat wordt dus onevenredig oppassen met de vakantiefoto's. En voor de Amerikaanse fotograaf, die blijkbaar door justitie als proefkonijn is uitgezocht, lang wachten want de zaak is voorlopig nog niet afgesloten.

Bovenstaande voorvallen mogen typerend heten voor het veranderende juridische klimaat betreffende kinderen & seksualiteit, en werden vorige week gememoreerd tijdens een forumdiscussie over het 'vervol-

rigiteit toe te kennen aan vervolging van volwassenen die seksuele contacten met kinderen hebben gehad; bovendien worden door de rechterlijke macht veel minder gevallen geseponeerd. Terwijl nog niet zo lang geleden door de minister van justitie serieus werd voorgesteld de leeftijdsgrens voor seksuele contacten te verlagen van zestien naar twaalf jaar.

Het gevolg van de klimaatsverandering, zei iemand uit de zaal, is dat je als alleenstaande onderwijzer bang wordt voor stigmatiserende roddel en achterklap. Wat moet je doen als je in de klas alleen achterblijft met een kind van wie bij voorbeeld de ouders aan het scheiden zijn,

en dat bij je op schoot kruipt? Rekening houden met de mogelijke strafrechtelijke consequenties, of handelen vanuit je pedagogische opvattingen? "Gewoon doen wat je denkt dat goed is", zei forumlid *drs Lex van Naerssen*, hoofddocent in de psychosociale aspecten van de seksualiteit aan de Rijksuniversiteit Utrecht, "want als iedereen gaat handelen vanuit dat pessimisme, dan gebeurt er geen kloot". Van Bemmelen waarschuwde voor "defensief gedrag" en voor mogelijke "zelfcensuur".

De wet, zei Van Naerssen nog, "licht de seksualiteit uit een relatie; dat is precies wat bij pornografie ook gebeurt". JS

BOB MARRIS

verspreid, en waarop twee blote kinderen zijn te zien. Vorig jaar nam de Amsterdamse politie een aantal foto's met blote kinderen in beslag, die in een boekhandel werden geëxposeerd. Hoewel menig jurist nog dacht dat justitie pas problemen had met foto's van blote kinderen als die seksuele handelingen plegen, bleek nu ineens de vraag belangrijk of de foto zinneprikkend was bedoeld.

Weer later liet een rechter tussentijds weten dat naakt poseren op zich niet belangrijk

Een van de gewraakte foto's.

gingsbeleid t.a.v. pedofilie en kinderbloot-foto's', georganiseerd door de Vereniging Martijn en de Amsterdamse NVSH, in het gebouw van het COC.

"De jaren tachtig zijn echt een tijd van reactie", zei advocaat *mr Willem van Bennekom*, die voorspelde dat er "nog zwaardere tijden" op komst zijn. In vergelijking met enkele jaren geleden blijkt het openbaar ministerie weer hoge prio-

De ministers van justitie van de eenentwintig landen die zijn aangesloten bij de Raad van Europa hebben besloten hun 'strijd tegen de kinderprostitutie' te bundelen. Het zijn niet alleen de hulpverleners en de militante slonsjes die het nieuwe gat in de markt — de seks als een tak van misdaad — hebben ontdekt, ook de politici zijn er vanzelfsprekend als de kippen bij. Het is een Godsgeschenk voor ze — zo'n onderwerp waarbij ze al hun morele tranen publiekelijk kunnen vergieten zonder dat de handen één keer uit de mouwen boven. De kranten staan immers, elke dag opnieuw, bol van de verhalen over het afschuwelijke seksuele gedrag van anderen, en het daarop inhaken kost ze heel wat minder zweetdruppels dan het handen schudden in volks-wijken, het meedansen in carnavalsoptochten en het optreden in tv-spelletjes, tot voor kort de voornaamste tijdpassering en bestaansgrond van politici.

Met hun geldgoeroerij naar hongerende kinderen in de Derde Wereld, of liever naar de charitatieve professionals die zich op deze hongerenden stortten, kregen ze steeds minder handen op elkaar, en steeds laauwer werd het enthousiasme van het publiek voor hun gebalde fopvuist tegen de kinderarbeid in de Derde Wereld. En hoewel het nog steeds dezelfde honger is die voor de kinderen in die wereld de prostitutie tot een arbeid als iedere arbeid maakt, zijn honger en arbeid vergeten, en azen ze, schmierend met hun strijd tegen de kinderprostitutie *an sich*, op de makkelijkste open doekjes. Natuurlijk moeten ze ook af en toe een succesje boeken, anders zal — oh gruwel — het publiek misschien snel weer naar iets anders omzien. De Nederlandse minister van justitie hoeft het daarvoor niet eens van ver te halen, de bofkont, gezien de overspannen reputatie die ons land op het gebied van kinderporno in het buitenland heeft. 'Ik heb me laten vertellen,' verklaarde hij, 'dat hier, in Amsterdam, in 1984 en 1985 de kinderporno nog vrij uitgebreid verkrijgbaar was.

Door Gerrit Komrij

NRC 20

Sinds dat weer opnieuw strafbaar is gesteld, is de prijs ervan echter vertienvoudigd. Als je perse wilt, is er aan te komen, maar als een boekje vroeger 3,50 gulden kostte, is dat nu minstens 35 gulden. Het aanbod neemt af en het risico wordt blijkbaar zeer hoog ingeschat.

Chapeau bas voor het succes van deze kuisheidsridder! Uit vrees dat ik, gezien de recente golf van puritanisme, wel nergens begrip zal kunnen vinden voor mijn sterke vermoeden dat tienmaal duurder ook wel eens tienmaal lekkerder zou kunnen zijn, sta ik in armoede maar even stil bij het verdiende lot van die onuitsprekelijke smeerpippen die nu in het stof bijten van pijn en ellende omdat ze niet langer aan hun vieze plaatjes kunnen komen voor de prijs van één lauwe tappilsje uit een plastic beker.

En feliciteer ik de minister met zijn dubbele succesje. Niet alleen heeft hij de electorale kudde met een praatje voor de vaak zijn tanden kunnen laten zien, ook heeft hij in één ruk door voor een vereenvoudiging van de omzetbelasting in kinderporno gezorgd. Want ik lees in zijn verklaring dat weliswaar het aanbod, maar nergens dat de vraag is afgenomen. Hij voert een brave strijd die hem niets kost, maar hem wel iets opbrengt aan zowel applaus als centen. Als er woorden er net zo makkelijk uitkwamen als politieke woorden hadden we geen gebrek aan eer.

De ineens zo populaire en door het algemeen gevoelen gerugsteunde veroordeling van het seksleven van anderen overtreft, qua ongezondheid, vele malen het eventueel ongezonde percentage van dat seksleven. Er is niet meer kinderprostitutie dan vroeger, er is alleen meer vraag naar onthullingen. Zelfs de huwelijksband vormt, als het om het blootleggen van seksueel geweld

gaat, geen barrière meer. Als een huisvrouw vroeger niet wilde deed ze of ze hoofdpijn had. Nu rent ze naar een opvangcentrum of, liever, meteen naar de rechter. Sex is erkende smerigheid. 'Ze hebben niet eens vingerafdrukken van me genomen,' verzuchtte Dorothy Parker toen ze eens door een paar potige politiemannen was opgepakt en mee naar het bureau genomen, 'maar wel wat vingerafdrukken op me nagelaten.' Deze manier van laconiek reageren en deze klasse schijnen voorgoed uit het vrouwvolk te zijn gevaren, want je boort alleen nog maar fantasieeloos gejeengel, gebaseerd op zelfmedelijden en haat. 'Vrouwen worden betast, begluurd, vernederd en verkracht. Deze smerige praktijken van de heren moeten ophouden,' enzovoort, enzovoort, waarna een kort geding.

De politici zijn nog niet eens in staat een eenvoudig deel van onze voedseloverschotten te dirigeren naar een plaats waar het, door honger te lenigen, prostitutie minder vernederend zou maken, maar met het meest luchtige gemak winden ze zich, losgezongen van de sociale realiteit, over het kwaad van de prostitutie op. Bij huwelijken en relaties dienen we ons allen van elke emotionele band tussen de partners los te zingen, het ooit zo verstandige en vaak heilzame 'ze zoeken het binnenskamers zelf maar uit' is uit den boze en hopeloos ouderwets, elke dekselse meid hoort onmiddellijk in de man, of ze met hem getrouwd is of niet, haar natuurlijke vijand te zien en hem aan te geven. Bij het trillen van een wenkbrauw eindigt de stoeipartij en begint de seksuele agressie. Het is een kleine, boze golf van waanzin. Ik beklag de generatie die nu opgroeit. Ze hoort en leest niet anders dan dat sex en misdadigheid als twee druppels water zijn. Dat het geringste verlangen naar genot en angst samenvalt. Als of AIDS al niet dodelijk genoeg is, maakt deze massale jacht op al of niet vermeende seksuele misdadingen, die verziekte nageboorte van het feminisme, levend dood.

Farmer sentenced to 7 1/2 years in jail

by Julie Emery
Times staff reporter

SEATTLE TIMES
7/2/88

A judge yesterday sentenced Steven Farmer to 7 1/2 years in prison for having sex with male juvenile prostitutes when he knew he had tested positive for the AIDS virus.

The sentence was almost twice the standard ceiling of three years, five months.

King County Superior Court Judge Charles Johnson told Farmer he was sentencing him not as a symbol, but only as an individual who deserved extraordinary punishment. Farmer's case was not one about sexual preference, the gay community or court-ordered testing for acquired immune-deficiency syndrome, the judge said.

But some gays have contended the request by Deputy Prosecutor Rebecca Roe for a 10-year

sentence because Farmer was infected with the virus was politically motivated and aimed at people with alternative lifestyles. Many people in the courtroom wore black armbands.

Steven Farmer

Johnson said people have exploited Farmer's case.

"They have their own agendas, I'm sure," the judge said, adding "These people do a total disservice."

Friends of Farmer stood up as he was sentenced. Corrections officers several times ordered courtroom visitors to be quiet, saying their catcalls and remarks would not be tolerated.

Farmer, 32, wept a few minutes before the sentence was imposed, when he told the court he was remorseful about his acts with the two teen-age boys in May and February 1987. A jury convicted him of two counts of patronizing a juvenile prostitute and two counts of sexual exploitation of a minor.

Farmer, a former flight attendant, said he had turned his life around from days when he was on drugs and was alcoholic and suicidal. "It's a horrible disease, but I don't believe it's a horrible crime," Farmer said.

He also ask the court not to fault me for the hysteria of the AIDS crisis," he said.

It was not revealed whether either of the two youths has the virus. One since has married and has a child. The teen-agers had been involved in drug abuse and prostitution.

Johnson earlier ordered Farmer to take the test - administered on June 1 against Farmer's wishes - that showed he carries the virus. That does not mean Farmer has the disease.

The test was used by the prosecution to bolster testimony by two former friends of Farmer, who said he told them in 1982 and 1983 that he knew he had the virus.

Johnson, in his sentencing remarks, sought to allay fears that the Farmer case means judges will be issuing wholesale orders for tests in the future.

"There will be no random, unnecessary court-ordered testing," the judge said, predicting courts generally will respect the right of privacy.

"There will be no testing, in my opinion, except when there is most compelling, substantial reason..." he said.

Johnson said Farmer was indifferent and insensitive, as well as "malicious in your conduct toward the individuals involved."

"You deliberately showed total disregard for the health and safety of these juveniles when it was possible to do otherwise," Johnson said.

"You knew full well that you may pass on the virus, which ultimately may cause death to these young victims," the judge

said.

Farmer is being held in the King County Jail. He is expected to post a \$100,000 appeal bond early next week.

Defense attorney Robert Gombiner said the case will discourage those who suspect they have AIDS from coming forward for fear of punishment later if they are

charged with a crime.

"It places a premium on ignorance... the state is saying don't get tested," Gombiner said. "It means that if you take a total voluntary test, you get hammered."

Gombiner said he expects the sentence to be reversed on appeal.

Farmer would be eligible for release from prison in about five years.

Prosecutor Roe said there will be "other appropriate cases" in the future where exceptional sentences will be requested because of a defendant's AIDS status.

"I don't believe it's a public health issue, but a criminal justice case," she said.

Incest op grote schaal: 4 jaar en tbr

Van onze justitieverslaggever

ASSEN - De rechtbank in Assen heeft gisteren de 52-jarige J. H. uit Witteveen veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar en tbr wegens het plegen van incest. De officier van Justitie had twee weken geleden zes jaar en tbr geëist.

De man heeft bekend dat hij met acht van zijn negen kinderen ontucht heeft gepleegd. Een deel van die delicten is verjaard. De overgebleven delicten omvatten onder meer verkrachting en koppelarij: H. dwong zijn kinderen om onderling sexspelletjes te spelen waarbij hij toekeek.

De man beklagde zich er tijdens de behandeling over dat hij geen professionele hulp heeft gekregen toen de incest twaalf jaar geleden bekend werd bij de huisarts. "Toen hebben ze me in de kou laten staan door te zeggen dat ik overspannen was."

Zes maanden cel wegens ontucht met minderjarige

DEN HAAG - De Haagse rechtbank heeft een 20-jarige man uit Honselersdijk wegens ontucht met een minderjarig meisje veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden, waarvan vier maanden voorwaardelijk. De Honselersdijker zou op 27 september 1987 bij het Haagse schaatscentrum De Uithof, al dan niet samen met een jongere vriend, een 15-jarig meisje seksueel hebben misbruikt. In deze zaak werden zeer tegenstrijdige verklaringen afgelegd. Volgens het vriendenpaar zou het meisje hen ter wille zijn geweest, maar zijzelf deed gedetailleerde verslag van een brute verkrachting. Moeilijkheden met de bewijsvoering noopten de officier ertoe de jongeman in rangorde van ernst ten laste te leggen: verkrachting (al dan niet in vereniging), ontucht met geweld en bedreiging en ontucht met een minderjarige zondermeer. Alleen aan dat laatste feit (door de advocaat ter zitting als „een soort vangnet" aangemerkt) werd de Honselersdijker schuldig bevonden.

Leiderdorpers

krijgen celstraf

LO1
wegens incest

DEN HAAG/LEIDERDORP - Een 53-jarige Leiderdorper is gisteren door de Haagse rechtbank veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf waarvan zes maanden voorwaardelijk. De Leiderdorper werd schuldig bevonden aan het plegen van incest met zijn twee stiefdochtertjes gedurende een periode van bijna tien jaar.

Het vonnis, waarin niet alleen de celstraf werd bepaald maar ook werd uitgesproken dat de man zich onder toezicht moet stellen van de reclasering, was conform de eis van de officier van justitie.

De straf voor een andere Leiderdorper (40), verdacht van ontucht met het minderjarige dochtertje van zijn vriendin, was eveneens overeenkomstig de eis van de aanklager. Hij kreeg voor de drie jaar durende ontucht twaalf maanden celstraf, waarvan zes maanden voorwaardelijk. De man was in februari zelf naar de politie gegaan om zich aan te geven. De man, die zelf ook al in behandeling was gegaan bij een psycholoog, werd bovendien veroordeeld tot het voortzetten van deze therapie.

Groepsleider misbruikte zwakzinnigen

GRONINGEN (GPD) - Tegen een 29-jarige groepsleider is gisteren voor de rechtbank in Groningen een gevangenisstraf van anderhalf jaar geëist omdat hij ontucht heeft gepleegd met zwakzinnige kinderen tussen de vijf en achttien jaar. "Hij heeft ernstig misbruik gemaakt van zijn positie als groepsleider. Hij had een enorme verantwoordelijkheid en mocht geestelijk gehandicapte kinderen die afhankelijk van hem waren niet gebruiken voor zijn eigen seksuele behoeften. Een gevangenisstraf is hier duidelijk op zijn plaats", aldus officier van justitie mr. P. Dorhout.

De man had eerst in het tehuis 'De Stijgbeugel' in Hoozeand en later in 'De Kleine Beer' in Groningen seksuele handelingen verricht met jongens en meisjes. Ook had hij ze bloot gefotografeerd. De daden gaf hij wel toe, maar hij wist niet meer precies met wie wel en niet. Van de de schade die hij had toegebracht, was hij niet zo zeker. Het veranderde gedrag van de kinderen na het gebeurde kon ook wel veroorzaakt zijn door de ouders.

"Misschien waren de ouders wel zo geschokt dat dat z'n weerslag had op de kinderen. En blauwe plekken hadden de kinderen wel vaker", zei hij. Ook het rapport van het Diagnostisch Centrum in Groningen waar de kinderen waren onderzocht vond hij "nogal subjectief".

De zaak kwam aan het rollen toen de man foto's van zijn slachtoffers half verbrand achterliet aan het Eemskanaal in de buurt van Appingedam. Die foto's werden gevonden. Omdat er geen bewijzen waren van ontuchtige handelingen, werd de hij toen niet vervolgd. Wel werd hij overgeplaatst naar een kinderdagverblijf in Groningen. Daar bleek de groepsleider die bij de verstandelijk zwaarst gehandicapte kinderen werkte, op dezelfde voet verder te gaan.

Incest

LO3
De politie van Bolsward heeft de afgelopen week drie mannen, een vader (51), diens zoon (21) en een andere man (39) opgepakt, die ervan worden verdacht de afgelopen negen jaar ontucht te hebben gepleegd met hun acht minderjarige kinderen van 9 tot 18 jaar. In verband met de affaire zijn deze kinderen inmiddels ondergebracht in opvangthuizen. De incest-zaak kwam aan het licht tijdens een onderzoek naar 45 inbraken in en rond Bolsward.

Ernstige ontucht schokt justitie

ENSCHEDÉ - Ze zou meegaan naar oma, had vader beloofd, maar de auto ging onderweg een heel andere kant op. Nadat ze waren gestopt, werd ze geblinddoekt een fabrieksruimte binnen geloodst. Aan de stemmen te horen, waren er vier, vijf mannen aanwezig die haar begonnen te betasten. Ze wilde niet en begon te gillen. Haar vader probeerde haar rustig te krijgen door alcohol in haar te gieten maar ze bleef schreeuwen. In het daarop volgende uur werd het dertienjarige meisje vijf maal anaal verkracht.

Op de terugweg kreeg ze in een cafeteria wat te eten. Toen werd haar duidelijk dat haar vader voor haar diensten geld had geïncasseerd: 300 gulden de man, zou deze later bij de politie verklaren. „Afschuwwekkende verhalen”, aldus de Almeloë officier van justitie mevrouw mr. E. Heus gisteren. In

haar betoog doken voortdurend woorden op als afgrijselijk en vreselijk. „Onvoorstelbaar, dat je je dochter verkoopt aan andere mannen”.

Ze eiste tegen de 47-jarige Enschedeër, die vele jaren lang met zijn dochter ernstige ontucht zou hebben gepleegd, twee jaar gevangenisstraf. „Ik vrees dat uw dochter levenslang heeft gekregen”, zei ze. Volgens het meisje was haar vader met de ontucht begonnen toen ze tien jaar was. Dat was gebeurd na kerkbezoek, in een schuur achter het huis. In de jaren daarna waren de handelingen steeds ernstiger van aard geworden. Elke keer als ze weigerde, dreigde hij haar van kant te maken. De moeder zou nooit iets hebben gemerkt, maar, zoals mr. Drewes opmerkte, „moeder dronk net zo veel als vader en moeder sloeg nog harder dan vader”.

De man zelf ontkende gisteren opeens elk seksueel contact met zijn nu twintigjarige dochter. Bij de politie, en later ook bij de rechter-commissaris, had hij alles toegegeven. De rechercheurs zouden hem echter zwaar onder druk hebben gezet om de verklaringen af te leggen en te ondertekenen.

De president van de strafkamer, mr. H. Drewes, had zijn twijfels over de plotselinge ontkenningen, temeer omdat de man in eerste instantie zeer gedetailleerd had verhaald. „Als het waar is wat uw dochter heeft verteld, dan heeft u een geweldige verwoesting in haar leven aangericht”, zei hij. „Ik hoop, dat ze veel spijt krijgt van wat ze heeft gezegd en dat ze er een hoop last van zal krijgen”, aldus de Enschedeër in zijn laatste woord.

Een psychiater is tot de conclusie gekomen, dat de Enschedeër een egocentrisch figuur is met een scheef ge-

groide gevoelsontwikkeling, een man die alles bagatelliseert en een weinig betrouwbare indruk maakt. Het is niet uitgesloten dat er inmiddels beschadigingen zijn opgetreden door overmatig alcoholgebruik. Hij moet als verminderd toerekeningsvatbaar worden beschouwd.

De officier van justitie achtte de feiten wettig en overtuigend bewezen. Ze baseerde zich daarbij ook op de bekentenissen van de Enschedeër bij de politie. De raadsman, mr. C. de Vlieger, meende dat de aanklager niet ontvankelijk was voor de vervolging van de feiten, die zich na 1982 hebben afgespeeld, omdat de vader toen niet meer thuis was. Dat de Enschedeër in eerste instantie alles had toegegeven, kwam onder meer doordat hij na zijn aanhouding in een volstrekt ontredde situatie verkeerde, aldus de advocaat. De uitspraak is dinsdag.

Enschedeër pleegt met balletmeisjes ontucht

ENSCHEDÉ - De Enschedese politie heeft gisteren de 67-jarige B. aangehouden, die er van wordt verdacht in het jeugd- en buurtcentrum Het Brinkhoes ontuchtige handelingen te hebben gepleegd bij meisjes van een jazzballetgroep. Het gaat om een groep van twaalf kinderen in de leeftijd van negen tot twaalf jaar.

Volgens de politie heeft de man de meisjes sinds mei voor en na de lessen onzedelijk betast. B. was vrijwillig medewerker in het buurtcentrum en hielp in de kantine. Tot nu is er geen enkele aanleiding te veronderstellen dat ook anderen het slachtoffer zijn geworden van de man. B. heeft al een aantal feiten bekend.

Het bestuur van Het Brinkhoes heeft geprobeerd de ouders te bewegen geen aangifte bij de politie te doen. Het wilde de zaak intern oplossen. Twee moeders namen daar geen genoegen mee en zijn toch naar de politie gestapt, die onmiddellijk een onderzoek heeft ingesteld. De meeste ouders hebben inmiddels een gesprek met de afdeling jeugd- en zedenzaken van de politie gehad.

B. is tot september de toegang tot Het Brinkhoes ontzegd. In het bestuur wordt overlegd voor de man een andere functie te zoeken. Gedacht wordt daarbij aan werken met bejaarden.

B. is momenteel opgesloten.

Ontucht en incest: cel en dienstverlening

ENSCHEDÉ - De rechtbank in Almelo veroordeelde vanmorgen een 47-jarige Enschedeër, die jarenlang op grove wijze ontucht pleegde met zijn dochter, tot twee jaar. Deze straf was ook geëist.

De man zou zijn dochter toen ze dertien jaar was onder meer hebben meegenomen naar een fabriekshal waar hij haar „aanbode” aan anderen. Het meisje werd toen enkele malen verkracht.

* De rechtbank veroordeelde voorts een 62-jarige man uit Enschede wegens ontucht met twee stiefdochters tot twaalf maanden waarvan drie voorwaardelijk. De straf is conform de eis.

* Een 50-jarige Enschedeër kreeg voor incest met zijn dochter zes maanden voorwaardelijk en 150 uur dienstverlening opgelegd. Tegen de man, voor wie de dochter vorige week bij de rechtbank een goed woordje deed, was zes maanden waarvan de helft voorwaardelijk gevorderd.

Onderwijzer van ontucht verdacht: naar psychiater

(Van onze verslaggever)

AMSTERDAM - De 46-jarige J.M. uit Lelystad, die als onderwijzer bij de rooms-katholieke basis school 'Het Wespennest' in Amsterdam ontucht zou hebben gepleegd met vier minderjarige jongetjes, moet psychiatrisch worden onderzocht. Dit heeft de Amsterdamse rechtbank gisteren besloten. Hij stond daar terecht wegens de ontuchtzaak.

Volgens de advocaat van M. is een psychiatrisch onderzoek belangrijk omdat daardoor een volledig beeld kan ontstaan van de verdachte. Hij zelf is inmiddels in behandeling bij een psychiater en is het voldeens met een nader psychiatrisch onderzoek.

De rechtbank verwees de zaak terug naar de rechter-commissaris met als bijzondere opdracht een voorlichtingsrapportage door een districts-psychiater te laten uitbrengen. Wanneer de zaak opnieuw wordt behandeld, is niet bekend. Dit kan nog maanden duren.

Man bekent plegen van ontucht en verkrachtingen

UBBERGEN (ANP) - Een 29-jarige man uit het Gelderse Ubbergen heeft bekend ontucht te hebben gepleegd met acht kinderen van negen tot veertien jaar. Ook verklaarde hij sinds 1981 diverse vrouwen te hebben verkracht en aangerand. De man was toezichthouder van een plaatselijke schietvereniging. Tijdens oefeningen voor de jeugd betastte hij de kinderen regelmatig onzedelijk. Daarbij zou hij ook geweld niet geschuwd hebben.

De zaak kwam aan het licht toen een kind bij zijn ouders klaagde die vervolgens naar de politie stapten. Alle betrokken ouders hebben nu aangifte gedaan.

Man verdacht van ontucht met twee jongetjes

AMSTERDAM (ANP) - De politie in Zaanstad heeft een 29-jarige man aangehouden op verdenking van ontucht met twee jongetjes van 8 en 10 jaar. De man is, volgens de politie, een recidivist: ook in het verleden pleegde hij met jonge kinderen ontuchtige handelingen.

De twee jongetjes met wie hij ontucht zou hebben gepleegd waren door hun ouders in verband met een verhuizing een paar keer onder zijn hoede gebracht. Uit de verhalen van de kinderen maakten de ouders later op dat de verdachte de ontucht gepleegd had. Aangifte leidde tot zijn arrestatie. Vandaag wordt de man voor de officier van justitie geleid.

Incest

De Almeloë rechtbank heeft een 47-jarige man uit die stad veroordeeld tot twee jaar cel omdat hij zijn dochter tussen haar tiende en achttiende seksueel heeft misbruikt. Ook heeft hij haar toen ze 13 jaar was door vier andere mannen in een lege fabriekshal tegen betaling laten misbruiken. De officier van justitie, die twee jaar had geëist, sprak van een 'afschuwelijk misselijk makende zaak'.

Emmenaar hoort 18 maanden eisen

NVHN 28.7 &

Karateleraar dwingt jongens tot ontucht

NVHN 28

Van een onzer verslaggevers

ASSEN - De 26-jarige Emmer karateleraar L.H. hoorde gisteren voor de rechtbank in Assen achttien maanden gevangenisstraf, waarvan zes maanden voorwaardelijk, tegen zich eisen wegens het plegen van ontucht met minderjarige jongens. De officier van Justitie, mr. E.C. van de Vliert-De Koning, achtte bewezen dat H. vorig jaar en dit jaar drie jongens dwong om ontuchtige handelingen te dulden. Daarnaast zou de Emmenaar sinds 1986 nog eens bij negen jongens een poging hebben gedaan om ze met geld te verleiden tot ontucht.

Bijna alle slachtoffers verklaarden volgens de officier dat ze bang waren voor H., die karateleraar was en in het bezit was van de zwarte band. Ook zou H. verschillende malen jongens hebben bedreigd om ze zo ver te krijgen dat ze over H.'s toenaderingen zouden zwijgen. De slachtoffers waren allen jonger dan zestien jaar. H. benaderde ze op het toilet van een café of door ze uit te nodigen om een ritje met hem te maken in de auto. In één geval liet H., die hoptman was bij de padvinderij, een jongen bij hem thuis komen om geld te helpen tellen van een 'Heitje voor een Karweitje'-actie, waarna hij ontuchtige handelingen met het slachtoffer pleegde.

Negen jongens verklaarden dat H. hen geld had geboden als ze met hem mee wilden gaan om sexboekjes te bekijken. Ze waren niet op zijn avances ingegaan. H. gaf toe dat hij ontucht had gepleegd, maar ontkende dat hij de jongens op enige wijze daartoe had gedwongen. De officier wees echter op de verklaringen van de slachtoffers, dat H. hen had bedreigd. Daarnaast nam Mr. Van de Vliert aan dat de verdachte een geestelijke en lichamelijke overmacht op zijn slachtoffers had gehad. De officier twijfelde aan de bereidheid van H. om aan een behandeling mee te werken. In mei van dit jaar vertelde de verdachte aan een psychiater dat het veel beter met hem ging, terwijl hij twee weken daarvoor nog ontucht pleegde met een jongen.

Voor de officier was de maat nu vol. "Ik wil de maatschappij beschermen tegen de vanzijge verlangens van deze verdachte, die jongens lastig valt met dingen waar zij nog niet eens van dromen," aldus de officier, die achttien maanden eiste tegen H., waarvan zes maanden voorwaardelijk. De raadsman van H., mr. H.J. Pellinkhof, vond de geëiste straf 'bovenmatig'. Namens zijn cliënt vroeg mr. Pellinkhof om een voorwaardelijke straf en dienstverlening. Uitspraak op 10 augustus.

'KINDEREN ZIJN GEMANIPULEERD'

Gevangenisstraf van een jaar geëist voor ontucht met jongens

Van onze verslaggever

MIDDELBURG - R.L. (35) uit Vlissingen hoorde gisteren voor de rechtbank in Middelburg achttien maanden gevangenisstraf, waarvan zes voorwaardelijk, met begeleiding door de reclassering tegen zich eisen. Officier van justitie mr. Stein achtte bewezen dat de man ontucht met zes jongens, geboren tussen 1970 en 1977, had gepleegd.

De man werkte tot voor kort als groepsleider bij een instelling van Kinderzorg. Een van de tegen hem geuite beschuldigingen luidde dat hij twee van zijn pupillen gedwongen had seksuele handelingen met hem te plegen. Een daarvan zou hij volgens een verklaring van het slachtoffer zelfs hebben vastgebonden.

De verdachte bleef ten stelligste ontkennen dat hij de twee pupillen zou hebben misbruikt. "Daar klopt werkelijk niets van", zei hij. In het onderzoek tegen hem verklaarde hij eerder al dat hij, hoewel pedofiel van aard, zijn werk gescheiden wilde houden van zijn geaardheid. De officier vond ook dat de twee gevallen niet bij de overige pasten. Er was daar immers geen bewijs van dwang of geweld. Toch vond hij de verklaringen van de twee jongens elkaar dusdanig dekken, dat hij de feiten bewezen achtte.

Naaktfoto's

Wel maakte hij een verwijt naar Kinderzorg, dat volgens hem bij de sollicitatie van L. zorgvuldiger had moeten handelen - hij was al eens eerder voor het maken van naaktfoto's van jongens veroordeeld in Groningen -, en dat erg lang wachtte alvorens de zaak in de openbaarheid te brengen.

De advocaat van R.L. haalde aan dat de psychiater, die L. ontoerekeningsvatbaar verklaarde, hem tevens 'niet agressief' had genoemd. "Als een kind iets niet wil, doet ie het niet", aldus mr. Schute. Hij vertelde verder dat L. in het huis van bewaring erg moeilijke tijden doormaakte. Zedendelicten en zeker pedofilie worden door de medegetuigen hoog opgenomen en de verdachte was zelfs al eens in elkaar geslagen.

Na een aantal groeps gesprekken was de sfeer pas onlangs iets verbeterd. Als hij meer dan een jaar gevangenis-

straf krijgt, vervolgde Schute, betekent dat verhuizing naar een andere inrichting. "En dan begint alles weer opnieuw".

Bovendien zou L. volgens zijn advocaat nu voor de tweede keer moeten verhuizen naar een ander deel van het land, en had hij zich voorgenomen niet langer met kinderen te werken maar te kiezen voor herscholing in de grafische sector. Schute zei na het horen van de eis van de officier dan ook: "De straf is ongemeen hoog en niet op zijn plaats".

Manipulatie

Minder discussie was er over de andere vier gevallen. De verdachte gaf toe seksuele contacten te hebben gehad met jongens die hij bij hem in huis haalde.

Ook gaf hij toe in een geval naaktfoto's te hebben gemaakt. Die contacten varieerden van betasten tot anaal verkeer. Over de bewering dat al deze gevallen op basis van vrijwilligheid tot stand zijn gekomen, zei de officier: "Dat lijkt op het eerste gezicht wel zo. Maar op mij komt het over als manipulatie, het langzaam werken aan seksuele omgang met kinderen, stap voor stap".

Nachtmerries

Mr. Stein ging ook nog in op de schadelijke gevolgen van pedofilie. Hij volgde het oordeel van de psychiater dat het schadelijk moet worden geacht tot het tegendeel is bewezen. Hij wees op nachtmerries en het gebruik van kalmerende middelen bij de jongens en de grote angst onder de ouders.

Schute zei dat er verschillende theorieën zijn over de schadelijkheid, en achtte deze in ieder geval niet echt bewezen. Hij vroeg rechter mr. Nomes in elk geval niet meer dan een jaar gevangenisstraf op te leggen, rekening houdend met de gevolgen van overplaatsing.

De rechtbank doet uitspraak op vrijdag 12 augustus.

Eis van 2,5 jaar wegens ontucht en mishandeling

DEN BOSCH (ANP) - "Onmenselijk en weerzinwekkend". Zo kenschetste officier van justitie mr. E. Smits van Oyen gisteren bij de rechtbank in Den Bosch de strafbare feiten waarvoor een 41-jarige man uit Den Bosch zich moest verantwoorden: seksueel misbruik van twee van huis weggelopen zusjes die in 1987 en 1988 onderdak bij hem vonden, en zware mishandeling van een nu 22-jarige vrouw die tot vorig jaar een relatie met hem had. De man ontkent alles. De officier eiste een gevangenisstraf van 2,5 jaar. De man kwam de twee weggelopen zusjes tijdens zijn werk als tolk tegen en een van hen werd zijn pleegkind.

Twee jaar cel voor ontucht en mishandeling

DEN BOSCH (ANP) - De rechtbank in Den Bosch heeft een 41-jarige Bossenaar veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf. De man stond terecht voor het seksueel misbruiken van twee van huis weggelopen zusjes over wie hij zich had ontfermd. Een van de twee was hem toegewezen als pleegkind. Volgens de zusjes chanteerde de man hen. "Als we niet deden wat hij wilde dreigde hij onze ouders te bellen." Verder zou de man een nu 22-jarige vrouw uit Den Bosch, met wie hij een relatie had, ernstig hebben mishandeld. Over die mishandelingen hield de verdachte een dagboek bij, dat door de officier als aanvullend bewijs werd gebruikt.

Omdat ze een meisje was...

Wat er vooraf ging aan een uniek straatverbod: met een incest-slachtoffer terug naar de plek.

HP 30

OP HUN ONDERDUIKADRES bespreken Henk en Willemien het programma van de Nijmeegse feestdagen. Vanavond is er een optreden van Lee Towers op Plein 44 dat ze graag willen zien. Henk kijkt bedenkelijk naar buiten. „Als het zo doorgaat met regenen kunnen we vanavond niet naar Nijmegen. Je bent maanden bezig met zo'n straatverbod en als je het dan eenmaal voor elkaar hebt, kom je de deur niet uit vanwege het weer.”

Bij de koffie wordt slagroomgebak gegeten, want het is tenslotte feest. Niet alleen straks in Nijmegen, maar ook omdat Willemien het kort geding bij de rechtbank in Arnhem waarin ze een straatverbod voor haar ouders eiste, heeft gewonnen. Alleen op donderdagochtend tot half een mogen haar vader en moeder in het centrum van Nijmegen komen. „Want ik heb geen zin om voor hen de boodschappen te doen,” had de rechter bij de uitspraak van het kort geding gezegd – Willemien moet daar nog steeds om grinniken.

Ze is zeventien en hoogzwanger van haar dertien jaar oudere vriend Henk. Van '85 tot '87 werd ze anderhalf jaar lang seksueel misbruikt door haar ouders. Vanaf december vorig jaar is ze daarom met Henk ondergedoken. Haar vader is in april veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf, maar in afwachting van de behandeling in hoger beroep is zijn voorlopige hechtenis geschorst. Het idee van het straatverbod is van Willemien. Haar vriend Henk legt uit: „We konden niet op vakantie vanwege de zwangerschap. En in Nijmegen kennen we de weg. Het Radboud-ziekenhuis is dichtbij. En we laten ons natuurlijk de stad niet uitgaan door een crimineel.”

Het gebeurt hoogst zelden dat iemand door middel van een straatverbod de toegang tot een binnenstad wordt ontzegd – het komt nog minder vaak voor dat een kind een straatverbod eist tegen haar eigen

ouders. Willemien's advocate, Ingrid van Westerlaak, denkt dat het een uniek kort geding is geweest. Met zekerheid valt het niet te zeggen, maar waarschijnlijk is dit de eerste keer geweest dat een incest-slachtoffer zich door middel van een straatverbod heeft beschermd. Als de ouders toch de straat opgaan, zullen ze een dwangsom moeten betalen van duizend gulden per overtreding tot een maximum van vijftien mille. Willemien kan in zo'n geval de politie inschakelen, die ze dan zal verwijderen.

ZATERDAGAVOND ZULLEN ZE HET OPTREDEN van Lee Towers missen, maar laat in de avond rijden ze toch naar Nijmegen. Ze gaan naar een café een paar honderd meter verwijderd van Willemien's ouderlijk huis. In anderhalf jaar tijd zijn ze twee keer

eerder in Nijmegen geweest. waarvan één keer naar hetzelfde café. Die vorige keer stond ze een paar minuten na aankomst ineens oog in oog met haar vader, die toevallig voorbijliep. Ze schoot meteen het toilet in; gelukkig durfde haar vader niet binnen te komen omdat er veel mensen waren. Deze keer kunnen ze er tot diep in de nacht ongestoord blijven zitten.

Wanneer ze twee dagen later weer naar Nijmegen gaan, worden ze weggespoeld door de regen. Ze kunnen nog net een glimp opvangen van de Blue Diamonds, maar zitten alweer snel in de auto. „Jammer,” meent Henk.

Willemien's vader liep in de WAO – ze weet niet waarvoor

hij is afgekeurd. Haar moeder was huisvrouw en haar broer bracht het grootste deel van de tijd door op een internaat. Ze werd streng opgevoed – eigenlijk heeft ze haar hele jeugd zelf een straatverbod gehad. Als ze thuiskwam van de huishoudschool mocht ze nooit de straat op van haar vader. Alle anderen mochten dat wel en ook haar broer als hij thuis was. Maar zij moest steeds binnen

blijven. „Ik heb weleens gevraagd waarom hij wel mocht en ik niet. Het antwoord was toen 'omdat jij een meisje bent'.” Haar zakgeld van twee gulden vijftig werd vaak ingehouden en ze kreeg nog meer huisarrest. „Het is maar één keer gebeurd dat ik echt tegen hem ben ingegaan. Ik moest voor straf een hele week binnen blijven. Op een gegeven moment wilde mijn vader dat ik een boodschap voor hem haalde. Toen heb ik gezegd dat hij het zelf maar moest doen, omdat ik de deur niet uit mocht. Ik heb in mijn jeugd weinig liefde en warmte gekend,” vat Willemien samen. Henk kent haar vader al lang. Ze zaten samen in de carnavalsvereniging en soms gingen ze samen vissen. Eigenlijk was het een vervelende man, vindt Henk. Hij had altijd een grote mond en maakte flauwe grappen.

Toen ze vijftien was werd ze voor het eerst ongesteld. Ze durfde het niet aan haar ouders te vertellen. Een vriendin van haar vond dat onzin. „Die is naar mijn moeder toegegaan en waar ik bij stond heeft ze het verteld. Mijn moeder zei toen tegen me dat ik een grote meid geworden was, verder niets.” In die tijd merkte haar vader, tijdens het vissen, tegen Henk op dat zijn dochter het verschil tussen een linker en een rechter bal niet eens kende. Het werd hoog tijd dat hij haar seksuele voorlichting ging geven. Henk: „Ik schonk er verder geen aandacht aan. Hij zei wel meer vreemde dingen.”

OP DINSDAG ZIJN WANDELAARS, FEESTGANGERS en alle promotie-teams van Nederland toegestroomd naar de binnenstad van Nijmegen om het begin van de Vierdaagse te vieren. Henk is zichtbaar blij dat het weer is opgeklaard: „Gelukkig maar, want anders had haar vader de hele week dubbel gelegen van het lachen.”

Vanuit het raam van restaurant Wienerhof bekijken Henk en Willemien, over hun bord schnitzel heen, het stuntsvliegen boven de Waal. Willemien vertelt dat ze een paar dagen geleden is opgebeld door haar advocate, haar vader wilde toestemming om vanavond vanaf de brug naar de festiviteiten op de Waalkade te kijken. „Dat mag hij dus niet. Ik heb nee gezegd,” concludeert ze. Toch heeft haar vader aangekondigd ondanks het straatverbod naar de Waalkade te zullen gaan. Het is Willemien die na de schnitzels voorstelt er naartoe te lopen.

Een paar weken nadat ze ongesteld was geworden, kwam haar moeder na het douchen in haar ochtendjas de kamer in. „Nu gaan we je seksuele voorlichting geven,” zei ze. Haar ouders kleedden zich uit en bedreven de liefde op de bank, terwijl zij verbijsterd toekeek. „Ze zeiden dat alle ouders het zo deden.” Maar later op school hoorde ze bij gezondheidskunde dat het

helemaal niet normaal was. Toen waren haar ouders al een paar keer na het douchen bij haar de badkamer binnen gekomen, hadden haar hun slaapkamer ingedwond en gedwongen mee te doen aan de 'seksuele voorlichting'. De eerste keer had ze zich proberen te verweren door te gillen, maar haar vader had toen zijn hand op haar mond gedrukt. Ze durfde er met niemand over te praten. „Mijn ouders zeiden tegen mij dat ik het aan niemand mocht vertellen. Anders zou ik net als mijn broer in een internaat terecht komen.” Anderhalf jaar lang ging het zo door – drie keer per week, meestal na het douchen. „Ik probeerde wel uitvluchten te verzinnen. Dan zei ik dat ik hoofdpijn had of vroeg naar bed ging. Maar vaak hielp dat niets.”

Op haar moeder is ze minder boos dan op haar vader. „Ze werd door hem gedwongen, net als ik. Ook nu nog, want tijdens het proces heeft ze eerst alles bekend en later, waarschijnlijk onder zijn druk, weer ontkend. Ze is bang voor hem.”

Henk kwam steeds vaker op bezoek en toen Willemien's vader in de gaten kreeg dat niet alle belangstelling naar hem uitging werd Henk minder welkom en spraken ze dan maar onder schooltijd af. Op een keer, toen hij haar terugbracht met de auto, stond haar vader voor school te wachten. Zij raakte zo in paniek dat Henk meteen is doorgereden. Ze zei toen dat haar vader haar sloeg, omdat ze bang was Henk kwijt te raken als ze hem de waarheid vertelde. Ze doken onder in een andere stad; ze kenden er niet eens de weg, maar zouden gedwongen worden er vanaf dat moment te blijven.

Haar vader begon met dreigtelefontjes naar de ouders van Henk. Steeds vaker belde hij op om te vragen of hun zoon al dood was. De situatie kon zo niet langer doorgaan en Henk vond dat Willemien terug moest naar huis. Haar reactie was hysterisch. Toen heeft hij haar gevraagd: „Heeft hij je misbruikt?” „Wat bedoel je daarmee?” „Heeft hij je gebruikt?” „Ja.”

ONDERWEG NAAR DE WAALKADE MERKEN ze op dat de stad veranderd is in hun afwezigheid. Er zijn winkels verdwenen en gebouwen bijgekomen. Henk groet af en toe een bekende, maar er is niemand die op hun afkomt om te vragen waar ze al die tijd hebben gezeten. Hij zegt: „Ik vind het fantastisch om hier te lopen. Dat zou toch iedere week moeten kunnen.”

Op de Waalkade en de Arnhemse brug staat een mensenmassa op het vuurwerk te wachten. Willemien wijst naar de 'Arnhemse' brug en zegt triomfantelijk: „Daar had hij willen staan.” Ze is niet bang haar vader tegen te komen: „Zonder het straatverbod zou ik voortdurend om me heen kijken en zenuwachtig zijn. Nu voel ik me veilig.”

Toen ze net ondergedoken zaten is de vader van Henk een keer gaan praten met de vader van Willemien. Het hielp niets. Hij was agressief en dreigde dat hij bij zijn dochter al het vrouwelijke eruit zou schoppen. Hij zou net zolang doorgaan tot zij en Henk allebei invalide waren. Al kostte het hem tien jaar gevangenisstraf. Hij bleef ook doorgaan met de nachtelijke telefoontjes naar Henk's ouders. Zelfs stond hij een keer bij hen op het dak en vernielde in hun straat met een kapmes een auto, waarvan hij dacht dat die van Henk was. De ouders van Henk spanden een kort geding aan en vroegen om een straatverbod. Ze wonnen, maar desondanks worden ze nog vaak gebeld door iemand die luid in de telefoon hijgt of met een vreemde stem allerlei beschuldigingen uit.

Hoewel Willemien niet bang is voor haar moeder heeft ze het kort geding ook tegen haar aangespannen. „Ze zou voor mijn vader op de uitkijk kunnen staan en hem vertellen waar hij ons kon vinden. Dan was hij zeker de straat opgegaan.” De enige van de familie met wie ze nog een goed contact heeft is haar tante, een volle zus van haar vader. „Mijn opa heeft ook geprobeerd haar seksueel te misbruiken, maar zij heeft meteen aangifte gedaan. Zij begrijpt wat me overkomen is.”

Afgezien van een voogdes die tweemaal per maand op bezoek komt, wil Willemien niets van hulpverlening weten: „Er is niemand die mij die vreselijke herinneringen uit het hoofd kan praten. Daarom ben ik ook zo blij met de baby. Die zal voor veel afleiding zorgen.” Henk heeft in het begin nog wel lopen piekeren over het kind: „Als je zelf in je jeugd geen warmte en liefde hebt gekend, hoe kan je die dan overdragen als moeder? Maar we blijven tegen elkaar zeggen dat alles goed zal komen.”

Vanavond rijden ze terug naar het onderduikadres. Misschien zullen ze morgen en overmorgen nog naar de stad gaan, daarna is het afgelopen. Willemien heeft gemerkt dat ze snel vermoed raakt – de baby wordt in de eerste week van augustus verwacht. In Henk's Opel zit midden op het dashboard in een zwart plastic hulsje een pasfoto van Willemien geplakt. „Denk aan mij,” staat eronder in schuine zilveren letters.

Om redenen van privacy zijn de namen van de getrouwen veranderd.

Straatverbod voor ouders
Seksueel misbruikt meisje wil ongestoord met vriend uitgaan

ARNHEM (ANP) – De ouders van een 17-jarig Nijmeegs meisje mogen zich niet ophouden in het centrum van die stad van 16 tot 23 juli, de periode waarin de Nijmeegse zomerfeesten worden georganiseerd. Ook is de ouders verboden hun dochter schriftelijk of telefonisch lastig te vallen, haar te achtervolgen of aan te spreken. Dat heeft de president van de rechtbank in Arnhem, mr. L. van der Weij, gisteren bepaald in een kort geding dat het meisje tegen haar ouders had aangespannen.

Het meisje werd volgens haar raadsvrouw, mr. I. van Westerlaak, van 1985 tot 1987 gedurende anderhalf jaar lang seksueel misbruikt door

haar vader en moeder. De vader werd daarvoor in april van dit jaar door de rechtbank in Arnhem veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar. In afwachting van de behandeling in hoger beroep is zijn voorlopige hechtenis echter geschorst. Volgens de advocaat van het meisje is het slachtoffer erg bang voor haar vader. Het feit dat deze op vrije voeten is, leidt ertoe dat het meisje nauwelijks nog op straat durft te komen. Het meisje is ondergedoken.

Om de gebeurtenissen een moment te kunnen vergeten, wil het meisje tijdens de Nijmeegse zomerfeesten met haar vriend uitgaan. Via het aangespannen kort geding wilde zij haar ouders verbieden om in die periode in de Nijmeegse binnenstad te zijn. Haar raadsvrouw meent dat dit 'vermijdingsgedrag' haar psychische herstel ook zal bevorderen.

De president van de rechtbank heeft de ouders gisteren verboden zich in het stadscentrum van Nijmegen op te houden van 16 juli tot 23 juli op straffe van een dwangsom van 1.000 gulden per overtreding tot een maximum van 15.000 gulden.

De president maakte echter één uitzondering: de ouders mogen alleen op 21 juli tussen 08.45 uur en 12.30 uur in het centrum komen, „want ik heb geen zin om voor hen de boodschappen te doen”.

*Vrouw
23/7*

Ongewenst intiem in het verkeer. Onderzoek is er nooit naar gedaan, maar obscene gebaren, achtervolgen, klemrijden, autopech voorwenden tot en met regelrechte verkrachting komen regelmatig voor. Blijkbaar is de autoweg dé plek om de 'mannelijkheid' te tonen. En ook al gaat het misschien om een onschuldige flirt, gevaarlijk blijft het.

door Hetty Nietsch

Het gebeurde op de polderweg van Woerden naar Breukelen. In de spiegel viel de achterfigger op door een overmaat aan armbewegingen. Poogde hij te wijzen op een tussen het portier geklemde rok? Mankeerde er iets aan de achterlichten? Welnee.

De heer in zijn riante bolide vermoeide zich - niet eventjes, maar kilometers aan een stuk - met obscene gebaren. En uit die soort van doventaal werd duidelijk dat - blijkens zijn naar rechts wijzende vinger - een en ander in de zachte berm gepraktiseerd diende te worden.

Later zei 'men' dat plotseling remmen voor een aangenaam schokeffect - mede ter bestrijding van zijn driften - had kunnen zorgen. Maar daarbij doemt een ander schrikbeeld op: samen met meneer de schade regelen...

Wat had nu geholpen, in deze situatie? Een 'I love karate-sticker' op de bumper? Een babystoeltje aan de achterbank geklemd? Een opgezette pit-bull terrier op de hoedenplank? Of zou hier de aloude door smokkelaars beproefde methode van pas zijn gekomen: een handje kraaietpoten uit het open dak geworpen, opdat de vunzigerd met vier lekke banden in diezelfde zachte berm zou stranden.

Bij automobilisten welbekend: busjes met joelende militairen; Fiatjes met té warmbloedige Italianen; luxe-wagens met bouwvakkers (eigenlijk zijn die alleen op de heenreis lastig, in de middag zie je slechts hun tegen het raam weggezakte, slapende hoofden).

Vrouwen die veel autorijden, weten ook met welke verkeersbewegingen ze in de mannelijke weggebruikers het macho-gevoelen doen ontwaken. Het snelste optrekken bij groen licht - fout! Inhalen op de snelweg - fout! De vrouwelijke weggebruiker dient een tut te wezen die zulke domme dingen doet dat het gerechtsvaardig is te roepen: 'dacht ik het niet; een vrouw achter het stuur.'

Autopech

In het Maandagmorgen Magazine van de NCRV werd deze week aandacht besteed aan de ongewenste intimiteiten in het verkeer. De zoveelste gezochte variatie op een afgezaagd thema? Na de uitzending stond de telefoon roodgloeiend. Veel meer vrouwen dan je denken zou voelen zich of worden in het verkeer vernederd dan wel bedreigd. Wat er zoal gebeurt? Achtervolgen, snijden, klemrijden, onder valse voorwendsels naar een parkeerplaats lokken, autopech voorwenden en om hulp vragen tot en met regelrechte aanranding en verkrachting.

Het gekke is dat zo ongeveer alles dat onder het hoofdstuk 'ongewenst intiem' valt, ooit weleens is onderzocht. Met uitzondering van het verkeer als plaats van handeling; volgens de deskundigen overigens wel de plek waar veel mannen graag hun 'mannelijkheid' tonen. De seksuologe/psychologe Nicole Hoog Antink: „Als ik van die grote sleeten zie met veel chroom en extra lampen, krijg ik altijd van die associaties: 'die man zal wel iets te compenseren hebben'."

Bij de ANWB is over het bestaan van dit probleem niets bekend. Sporadisch krijgen we zo'n melding, zegt een woordvoester. Bij de Algemene verkeersdienst rijkspolitie kan een stafbeambte alleen de ontvangst melden van een paar brieven waarin over exhibitionisme op de weg werd geklaagd: heren die zich tijdens het rijden (hoe, daar begreep de beambte ook niets van, maar het moet een verkeersgevaarlijke daad zijn geweest) exhibiteerden.

Verveling

Hij is 34, zit voor zijn werk veel langs de weg en zwaait/lacht/knipooft vaak. Heel vaak. „Je verveelt je stierlijk in zo'n auto. Dus probeer je contact te zoeken. Bij de een lukt het wel, bij de ander niet. Nou dan niet. Sommigen vrouwtjes voelen zich beleefd, bedreigd soms, die zie je helemaal verkrampen. Dan ben ik zo weg. Ik vind het leuk: een beetje gein maken onderweg. Ongewenste intimiteit? Er is gewoon een natuurlijke spanning tussen mannen en vrouwen. En we hebben allemaal een beetje aandacht nodig. Rij ik honderdveertig en ik passeer een leuke vrouw, dan minder ik vaart en laat me door haar inhalen. Ik ga haar niet klemrijden, daar hou ik niet van. Het is een beetje spelen op de snelweg. Flirten, iemand laten weten: ik vind je leuk. Gewoon op straat raak ik ook makkelijk met mensen aan de praat. Maar de meesten zijn zo bang, zo teruggetrokken."

Soms mondt zo'n *Spielerei* op de snelweg uit in een echt contact ('nee, niet intiem, daar ben ik heel preuts in'). „Laatst nog: ik zit achter een dikke BMW waarin iemand met een strohoedje zit die maar links blijft rijden. Ik denk: 't zal wel een ouwe man zijn. Ga ik er rechts langs, blijkt het een hartstikke leuk, Duits blondje te zijn. Zij gaf ook gas en dat werd dolle. We zijn uiteindelijk wat gaan drinken samen. Als ik in de buurt ben, wip ik weleens even de grens over."

Waarom hij geen contacten op de gangbare plekken legt? „Kijk, ik ben dus getrouwd. En dit voegt een extra spanning aan het leven toe. Maar het kan ook gevaarlijk zijn. Laatst zat ik zo druk te gebaren dat ik bijna op een enorme vrachtwagen inreed." Trouwens, voor wie contact wil, schijnen er hele handzame stickers in de handel te zijn. Om op de achterruit te plakken.

Veendam

Een vrouw meldt het volgende: „Een collega van mijn man vertelde dat als hij een leuke vrouw in een auto ziet, hij naar Veendam belt. Op grond van het kenteken kan hij dan achter haar adres komen. En of ze gehuwd of vrijgezel is. Vervolgens achterhaalt hij via 008 haar telefoonnummer. Leuke hobby, zegt hij. Maar ik vind het een vreselijk naar idee dat ze zo maar aan je adres kunnen komen." Inderdaad, wie zeven gulden en dertig cent overmaakt naar de Rijksdienst voor het Wegverkeer, krijgt na ongeveer anderhalve week het adres thuis van de autobezitter. Maar er zijn ook automobilisten die je gewoon naar huis volgen, is een veelgehoorde ervaring. Bij achtervolging verdient het dus de voorkeur om, in plaats van huiswaarts, rechtstreeks naar

het politiebureau te rijden. Maar dat spreekt. Dus niet, zoals een vrouw vertelde, met een vaart van 140 kilometer per uur een afrit inschieten om de achtergevolger af te schudden.

„Het is toch idioot", zegt een vrouw. „Want die mannen kunnen je helemaal niet goed zien. Je kunt wel een horzelvoet hebben of rare beertjes of acht maanden zwanger wezen." Het was avond en glad op de weg. Dir dag had ze een ongelukje had: met de auto tegen een lantaarnpaal gereden, waardoor de deur aan de bestuurderskant was ingedeukt en niet meer open kon.

„Plotseling reed er iemand achter me, die heftig met zijn lichten knipperde. Ik dacht: zou er iets met m'n lampen zijn, misschien ben ik een gevaar op de weg. Bij een parkeerterrein ben ik gestopt en via de rechterdeur uitgestapt. Ik merkte dat ook die man stopte. 'Wat is er aan de hand?', vroeg ik. 'De verlichting doet het niet goed', zei hij."

„Ik ben weer in de auto gekropen om de lampen uit te proberen en plotseling zat hij naast me. 'We gaan rijden', zei hij. Ik kon geen kant op. Een arm sloeg hij om me heen. Eerst ben ik hard gaan gillen, maar dacht toen: 'typisch een vrouwenreactie, hier heb ik niks aan'. Bovendien kneep hij met z'n hand m'n keel dicht. 'Bij de volgende hoek rechtsaf', zei hij. Ik ken- de het gebied en wist dat we dan in de rimboe terecht zouden komen. Ik wist ook dat er, vlak na de afslag, een boerderij stond. In een flits dacht ik: ik rij tegen die boerderij aan. Dus ben ik plotseling het erf opgereden en luud toeterend vlak voor het huis tot stilstand gekomen. Die man heeft zich toen meteen uit de voeten gemaakt. Later hebben ze hem kunnen aanhouden en is hij veroordeeld."

„Als ik nu 's avonds in de auto op pad ga, zorg ik er altijd voor dat die goed is volgetankt, onderhouden en de deuren op slot zijn. Die gebeurtenis heeft me een stuk angstiger gemaakt. Anderzijds is die angst niet overheersend en te corrigeren omdat ik er zelf voor heb gezorgd dat erger kon worden voorkomen."

Symbol

De seksuologe/psychologe mevrouw Hoog Antink wil niet generaliseren, kan zich ook op geen enkel onderzoek beroepen, maar heeft wel de indruk dat een aantal mannen op de weg 'grenzen overschrijdt'. „Voor veel mannen is de auto een symbool van mannelijkheid en hebben ze het gevoel: 'het verkeer is van ons'. Neem echtparen in de auto: in negentig procent van de gevallen zit de man achter het stuur. Zij rijdt alleen als hij gedronken heeft of als hij op zondagmiddag zegt: 'rij jij nu maar eens een stukje'."

„Het is ook veilig om vanuit een auto te opereren, lekker anoniem tussen het plaatwerk. Misschien betreft het vooral mannen: die doorgaans onbeholpen zijn in het leggen van contacten, die het in fantasien zoeken, in branie-achtig gedrag. Er zijn zoveel vrouwen die zich in deze verhalen herkennen. Sommigen mogen er dan een onschuldige flirt in zien, maar het gebeurt wel op een zeer gevaarlijke plek."

Extreme vernedering uit 'moederliefde'

Van onze redactie buitenland
HAYWARD — In het Californische Hayward heeft een jonge moeder haar zoonje van zeven jaar op extreme wijze gestraft omdat het joch enkele winkeldiefstalletjes had gepleegd. Zij doste het kind uit als een varken en bond hem aan een tuinhokje zodat voorbijgangers en burenkonden zien wat 'een vies, dom varken' hij was.

Onlangs werd de vrouw, de 29-jarige Mary Bergamasco, veroordeeld op beschuldiging van kindermishandeling. Zij verklaarde

onschuldig te zijn aan het haar ten laste gelegde. „Ik moest hem laten begrijpen, al was het maar voor 30 minuten, dat je van liegen en stelen net zo lelijk wordt als Pinocchio", zei Bergamasco, daaraan toevoegend dat haar eigen moeder had gezegd dat deze methode bij haar kinderen uitstekend had gewerkt.

Een plaatselijke politiemann toonde zich verbijsterd en meende dat deze behandeling een verwoestende uitwerking op de kindersiel heeft. Bergamasco deed uitvoerig uit de doeken hoe zij

haar zevenjarig zoonje een lesje in gehoorzaamheid had gegeven. Met de handen op de rug gebonden, zijn gezicht blauw geschilderd en een kartonnen varkensneus voor het gelaat geplakt moest het joch zich een half uur lang door omstanders laten bekijken.

Zo'n 15 burens verzamelden zich bij het tuinhokje om deze vertoning mee te kunnen maken en op een stuk karton dat om zijn nek was gebonden de volgende tekst te kunnen lezen: 'Ik ben een stom varken. Iedere keer dat je liegt en

steelt word je zo lelijk. Hoor me nu eens piepen. Mijn handen zijn vastgebonden omdat ik niet te vertrouwen ben. Kijk maar en lach. Ik ben een slechte jongen.' Het jongetje is evenals zijn éénjarige zusje hangende de rechtzaak bij pleegouders ondergebracht.

NYN 8.7-88

Vrouwen Helse Hex gedagvaard wegens belasteren therapeut

AMSTERDAM (ANP) — Zes vrouwen van de Stichting De Helse Hex in Amsterdam staan op 11 juli in Alkmaar terecht wegens smaad tegen een therapeut in Uitgeest. De vrouwen werden vorig jaar februari in die gemeente gearresteerd tijdens het huis aan huis verspreiden van tegen de therapeut gericht pamfletten.

De Helse Hex, die dit heeft meegedeeld, beucht de man van seksueel misbruik van vrouwen. De therapeut stond daarvoor in 1986 terecht. De eis luidde een jaar gevangenisstraf, waarvan zes maanden voorwaardelijk, en het verbod om gedurende drie jaar zelfstandig een praktijk uit te oefenen. De straf werd uiteindelijk wegens onvoldoende bewijs duizend gulden boete.

Van onze verslaggever
VICTOR LEBESQUE

ALKMAAR — „Als u ons straft, weet dan wel dat u meewerkt aan het instandhouden van seksueel geweld.” Dit zei een van de vijf Helse Hexen, die maandag in Alkmaar terechtstonden wegens het plegen van smaadsschrift. Zij — en twee niet ter zitting verschenen vrouwen — werden gestraft. De politierechter legde de Helse Hexen een boete op van 25 gulden.

De vrouwen, die zijn aangesloten bij de stichting de Helse Hex in Amsterdam, hebben volgens de rechter de eer en goede naam aangetast van een psychotherapeut uit Uitgeest. De vrouwen hadden in zijn woon- en werkplaats huis aan huis pamfletten verspreid, waarin een boekje open werd gedaan over diens vermeende seksueel wangedrag ten aanzien van vrouwelijke cliënten.

De therapeut werd in september 1986 door het hof in Amsterdam veroordeeld tot duizend gulden boete omdat hij onder het mom van therapie in zijn behandelkamer ontucht had gepleegd met een cliënte. De rechtbank in Alkmaar had hem daarvan vrijgesproken. De Hoge Raad bevestigde het arrest van het hof.

In het stencil van de Helse Hexen werd gesuggereerd dat de therapeut zich aan meer vrouwen had vergrepen. Tegen de man werden destijds wel door meer vrouwen aangiften gedaan, maar uiteindelijk werd slechts één geval bezwaard verklaard. „Het stencil insinueert de beschuldiging dat de man behoort tot het gilde van therapeuten die hulpbehoevende vrouwen systematisch misbruiken”, zei politierechter mr N. Geleijne.

„Ik onderschrijf het doel van de Helse Hex die misstanden bestrijdt en vrouwen waarschuwt tegen onoirbare praktijken van hulpverleners. Daarmee dient de stichting een algemeen belang. Maar het goede doel kon de actie tegen deze ene persoon niet rechtvaardigen. Op dat punt liep uw actie stuk”, aldus de rechter.

De Helse Hex geeft informatie aan en verzorgt de opvang van vrouwen die zich het slachtoffer voelen van (seksistische) wantoestanden in de psychiatrie en andere hulpverleningsinstituten. In het in Uitgeest verspreide pamflet vindt de Helse Hex zich op over het feit dat de therapeut na een eis van twaalf maanden gevangenisstraf, waarvan zes onvoorwaardelijk, en een beroepsverbod voor een periode van drie jaar, er vanaf kwam met een boete van duizend gulden.

„Vrouwen verkocht voor een geldbedrag”, staat in het stencil, waarin beweerd wordt dat dit het zoveelste geval betrof waarin justitie een seksist de hand boven het hoofd hield. De Helse

de Volkskrant van Dinsdag 12 Juli 1988
**RECHTER KEURT PAMFLET OVER SEKSUEEL GEDRAG THERAPEUT AF
Helse Hexen krijgen 25 gulden boete**

Hex betoogt in het pamflet verder dat permanent, elke dag op elk uur, vrouwen seksueel geweld wordt aangedaan in inrichtingen, therapeutische gemeenschappen en andere hulpverleningsorganisaties. Onder andere door zogenaamde weerbaarheidstherapie, waarin vrouwen hun traumatische seksuele ervaringen opnieuw moeten beleven.

„Of vrouwen worden naakt in de isoleercel gegoooid, ze worden betast, begluurd, vernederd en verkracht door hulpverleners, verplegers, psychiaters, psychologen, therapeuten, maatschappelijk werkers en artsen”, aldus het pamflet. „Deze smerige praktijken van de heren moeten ophouden.”

Mannenbolwerk

Berouw over hun daad toonden de vijf Helse Hexen allermint. Integendeel, zij deden hun uiterste best de rollen om te keren. In plaats van zich te verdedigen, vielen de in het zwart gehulde vrouwelijke verdachten het rechtsprekende en vervolgende apparaat aan. Justitie is volgens de Helse Hexen een mannenbolwerk en de rechtspraak is seksistisch. Een voor een legden de Helse Hexen

Onderwijsinspectrice ongewenste intimiteiten:

'Lastig gevallen leerling blijft nog vaak zwijgen'

DEN HAAG — „Ik heb het idee dat de mensen langzamerhand wat meer van ons bestaan op de hoogte raken en begrijpen waar ze ons voor kunnen raadplegen. We zijn nu met een veertigtal zaken bezig die voor een deel bestaan uit betrekkelijk onschuldige gevallen, maar er zitten ook verkrachtingen bij. Het aantal zegt me trouwens niet zo veel. Al zit er maar één klacht tussen die ernstig is, dan is dat er al één te veel”.

door
Herman Deijen

Onderwijsinspectrice R. Vogel is met drie collega's sinds februari van dit jaar belast met 'ongewenste intimiteiten' in het onderwijs. Vogel, die het hoger beroepsonderwijs, de universiteiten en het volwassenenonderwijs onder haar hoede heeft, kijkt redelijk tevreden terug op de afgelopen periode. Naast telefoontjes van leerlingen krijgt ze ook geregeld telefoontjes van directies of colleges van bestuur met de vraag wat ze tegen ongewenste intimiteiten binnen hun instituut kunnen doen.

„Ik raad ze dan aan om een eigen vertrouwenscommissie in het leven te roepen en een telefonisch spreekuur in te stellen. De telefoon wordt namelijk vaak wat makkelijker gepakt. De drempel voor leerlingen of studenten om, nadat ze lastig zijn gevallen, naar iemand toe te stappen, is nog erg hoog. De angst voor repressailles of problemen achteraf is groot. Wat ook meespeelt, is de druk die er op studenten ligt om te moeten afstuderen in vier jaar. Zo'n affaire kan een student al gauw een jaar kosten”.

„Het is natuurlijk belangrijk dat de andere partij wordt gehoord, omdat altijd de mogelijkheid bestaat dat iemand een ander kapot wil maken en onwaarheden vertelt. Verder moeten de scholen een klachtenprocedure opstellen die duidelijkheid verschaft over de stappen die de student of docent kan nemen tegen ongewenste intimiteiten. Ik heb al van enkele scholen zo'n klachtenprocedure opgestuurd gekregen met de vraag wat ik ervan vond. Dat is een positieve ontwikkeling waaruit blijkt dat we serieus worden genomen”.

Eerstejaars

Ongewenste intimiteiten komen volgens Vogel in allerlei situaties, waar een machtsverhouding tussen mensen bestaat, voor. De eerstejaars studenten blijken daar nogal eens het slachtoffer van te zijn.

„Het zijn vaak momenten waarin mensen onzeker zijn. Dat zie je bijvoorbeeld bij de eerstejaars. Die komen in een compleet nieuwe situatie terecht met onbekende mensen. Tijdens kennismakingskampen of werkweken zie je dan ook de meeste problemen ontstaan. Daarom hebben we materiaal ontwikkeld voor eerstejaars, waarin duidelijk staat beschreven wat wij voor ze kunnen doen en waar we te bereiken zijn. Ook bij ouders en docenten moeten dit soort zaken bekend zijn. Zij kunnen meehelpen om onverkwikkelijke zaken aan het licht te brengen”.

Dat dit lang niet altijd gebeurt, blijkt uit een verhaal van een collega van Vogel die met het basisonderwijs is belast. Vogel: „Haar was ter ore gekomen dat een onderwijzer op een lagere school niet van de meisjes kon afblijven. Het bestuur van de school wilde geen gedonder en zei tegen de man dat niks zou worden ondernomen als hij ontslag nam. Vervolgens komt de onderwijzer op een andere school waar precies hetzelfde gebeurt. Dat soort situaties proberen we nu te voorkomen. Daarom ben je ook afhankelijk van ouders die aan de bel trekken, maar dan moeten ze wel weten waar die bel hangt”.

De inspectrice legt de verantwoordelijkheid voor het gedrag van docenten en leerlingen in eerste instantie bij de scholen zelf. „Als de directies zorgen voor een goede sfeer binnen het eigen instituut, waarin voor iedereen duidelijk is wat kan en wat niet kan, dan voorkom je problemen”.

Op school

Vogel vindt dat je in de gaten moet houden dat je geen 'onderkoelde school' of 'ijskastensituatie' creëert. „Het moet natuurlijk niet overtrokken worden. Zo kreeg ik bijvoorbeeld een telefoontje van een onderwijzer van een lagere school die vroeg of het niet erg was als hij zo nu en dan een kleintje op schoot nam. Of dat wel kon. Dat praat je zo iemand dan gauw uit zijn hoofd”.

„Het is echt niet zo dat nu de

jacht op docenten is geopend. Wat dat betreft, is op de eerste berichten over ons in de media nogal overspannen gereageerd. Het leek of er speciaal vier vertrouwensinspecteurs voor ongewenste intimiteiten waren aangesteld, terwijl we het er gewoon naast ons eigen werk als inspecteur bij hebben gekregen. Er moet een preventieve werking van ons uitgaan. We zijn er ook niet alleen voor de leerlingen maar ook voor de docenten”.

Vogel heeft haar zetel in Rijswijk en is zich er heel goed van bewust hoe beperkt haar invloed is. Ze is voor een groot deel afhankelijk van leerlingen, ouders of docenten die hun vingertje opsteken. Ze schakelt haar collega-inspecteurs (zo'n 230 in Nederland) hier dan ook bij in. „Het is natuurlijk onmogelijk dat vier inspecteurs het hele Nederlandse onderwijs in de gaten houden. Onze collega's houden ons daarom op de hoogte van wat er op de scholen en universiteiten speelt op het gebied van ongewenste intimiteiten. We hebben daarvoor een speciaal formulier ontwikkeld waarvan op dit moment redelijk gebruik wordt gemaakt”.

Op de vraag wat de inspectrice eigenlijk verstaat onder ongewenste intimiteiten, zegt ze zonder te aarzelen: „Ik ga altijd uit van datgene wat het slachtoffer of mogelijke slachtoffer ongewenst acht. Dat ligt natuurlijk nogal verschillend. Iemand uit een sterk gereformeerd gezin schrikt zich misschien al te pletter als zij of hij een arm om zich heen krijgt terwijl een ander een zoen al heel gewoon vindt”.

den doorgaans niet gepleegd op het marktplein, maar in de slaapkamer of eventueel in de behandelkamer. Het is altijd een één-op-één-situatie, waarbij de vrouw beweert misbruikt te zijn en de man dat ontkent. Toch doet justitie al het mogelijke om binnen de grenzen van het strafrecht seksueel misbruik aan te pakken”, zei de officier.

Symbolisch

Josephus Jitta meende dat het doen van aangifte door vrouwen gestimuleerd moet worden. „Dat is een lange weg die teleurstellingen zal geven, maar op den duur de enige. Men moet zien het recht mee te krijgen”, aldus de officier. Hij eiste 25 gulden als „symbolische boete”.

De vrouwen gaan in beroep tegen „dit typische mannen-vonnis”. Zij willen het oordeel van de Hoge Raad over het waarschuwen door vrouwenorganisaties tegen met name genoemde, wegens seksuele delicten veroordeelde hulpverleners. De Helse Hex wil meer veroordeelde hulpverleners uit de anonimiteit halen en hen in een zwartboek gaan registreren.

Tweehonderd miljoen kinderen als slaven te werk gesteld Bh 21

LONDEN — In sommige landen is voor een bedrag van dertig gulden een kind „te koop”. In andere landen is het mogelijk kinderen twintig uur per dag te laten werken. Volgens de Anti-Slavery Society in Londen zijn er in de wereld minstens tweehonderd miljoen kind-slaven werkzaam op het land, in tapijfabrieken en in de seksindustrie.

In een onlangs gepubliceerd boek van Roger Sawyer, getiteld „Children Enslaved”, staat dat er in de wereld van nu meer slaven zijn dan toen de slavernij in de vorige eeuw in de meeste landen werd verboden. De meeste tegenwoordige slaven zijn kinderen.

Zij zwoegen urenlang achter elkaar, worden dikwijls mishandeld en krijgen een schijntje, als ze al iets krijgen. Sommige kinderen, van 14 jaar of jonger, worden verkocht voor geld, sommigen verdwalen, sommigen lopen weg uit het gezin, sommigen zijn het slachtoffer van adoptiefraude en anderen worden ontvoerd.

Sawyer, een 57-jarige doctor in de geschiedenis die meer boeken over slavernij op zijn naam heeft staan, definieert slavernij als uitbuiting dank zij bezit, variërende van prostitutie en dagloners- en fabrieksarbeid tot vechten in een oorlog.

Sawyer beschrijft in zijn boek de omstandigheden in een fabriek in het noorden van India, waaruit men 27 ontvoerde en uit nooddrift verkochte jongens redde. Wie in deze fabriek om welke reden dan ook niet aan de twintigjarige werkdag toekwam, kreeg een pak slaag met een ijzeren staaf of bamboeriet. De straf voor huilen was een klap met een steen in een doek. De straf voor een ontsnappingspoging was ondersteboven te worden opgehangen aan een boomtak en te worden gebrandmerkt, in sommige gevallen in de oksel.

Enkele jongens waren ontvoerd, anderen verkocht door moeders die geld nodig hadden om de rest van het gezin te eten te kunnen geven en anderen als onderperd gegeven aan woekeraars, om levensmiddelen te kunnen kopen.

Veruit de meeste gevallen van kinderslavernij doen zich voor in de Derde Wereld. Maar ook in tal van westerse landen zijn gevallen bekend. In Europa en in de Verenigde Staten vindt men kind-slaven voornamelijk in de sekindustrie: prostitutie en kinderpornografie. Het probleem bewoog de Raad van Europa in juni tot het opstellen van een pakket straffe maatregelen tegen handelaren in kinderseks. Sawyer aarzelt dan ook niet te zeggen dat „het lichamelijk lijden van kinderen in de pornografische filmindustrie, in prostitutie en bij de handel in verdovende middelen, kinderarbeid in de Derde Wereld bijna een voorrecht doet lijken”. Naar de mening van Sawyer neemt de kinderprostitutie vooral toe in Parijs, New York en Londen.

Wereldgebedsdag tegen sekstoerisme Bh 9

DRIEBERGEN — De Olympische Spelen in Seoul zullen het sekstoerisme naar Zuid-Korea nog meer stimuleren. Nu al staat op menu's in de restaurants: „Wij garanderen u een diner inclusief aangenaam gezelschap”. Heel veel vrouwen in Zuid-Korea zijn echter uit armoede gedwongen om door prostitutie in het onderhoud van hun gezin te voorzien. Daarom vraagt het bestuur van de wereldgebedsdag de toeschouwers bij de Olympische Spelen in september het sekstoerisme te boycotten. Het bestuur bestaat uit 80 vrouwen uit 25 landen, die een dezer dagen in Hirschluch (DDR) bijeen kwamen.

NRC 13

Door Gerrit Komrij

Er is niet ineens zoveel meer seksueel geweld om ons heen omdat er ineens zoveel meer seksueel geweld om ons heen zou zijn, maar omdat er ineens zoveel meer over wordt geschreven. Je kunt geen krant meer opslaan of je leest wel iets over verkrachting binnen het huwelijk, incest bij etnische minderheden of kinderprostitutie. Er staan zoveel actiegroepen, hulpverleners en psychologiserende beleidsmedewerkers met zwartboeken, onderzoeken en rapporten rondom de pot met seksuele duiten te dringen, dat het er inmiddels al te schijn van heeft dat het ene deel van de bevolking continu in de weer is met het seksueel vernederen en uitbuiten van het andere deel. Je begint je waarachtig af te vragen of er nog wel ergens een deel resteert dat te vernederen en te verkrachten valt, zo overweldigend groot is het ons door bezorgde instanties gepresenteerde deel dat het vernederen en verkrachten tot zijn dagtaak lijkt te rekenen. Hoe kunnen er met zoveel slachtoffers zoveel schurken zijn?

Het is een heksentoeer ons dit wijs te maken, maar vanuit de verbeterde egestellingen van het post-feminisme en in kringen van hulpverleners die zich tot voor kort nog bezorgd maakten over sociale achterstanden en economische onrechtvaardigheden, deinst men er niet voor terug. Het zijn namelijk deze twee groepen ijverars die, nu hun populariteit en banen gevaar lopen omdat het publiek — lees: de verschaffers van hun centen — steeds minder warm loopt voor het door hen zo brandend aan de kaak gestelde onrecht op het gebied van gelijke kansen en meer van dat linksige fraais, het zijn deze twee groepen, zei ik, die elkaar gevonden hebben in het gat van de markt waar het publiek altijd pap van heeft gelust en zal blijven lusten, dat van het seksuele voyeurisme met een preuts sausje.

Het is misschien een beetje waar dat de toename van het seksueel geweld gelijke tred houdt met de toename van het voetbalvandalisme, het zwartrijden en het ledigen van damesstasjes bij klaarlichte dag, we leven tenslotte in een periode van verloedering en onaangenaamheden die voorbij gaan, maar dat er ineens een ware explosie van aanrandingen, al of niet binnen het huwelijk, aan de gang zou zijn, ik geloof er geen snars van. Alleen het feit

dat men er zich met zovelen en zo gelijktijdig op heeft gestort, omdat de markt voor andere kwalen aan het afskalven was en het publiek van verveling begon te geeuwen bij de introductie van de zoveelste groep achtergestelde jongeren of op de rand van een absolute dan absoluut minimum levende minderheden, is verantwoordelijk voor de indruk dat het seksuele geweld epidemische vormen heeft aangenomen. Je hoort maar weinig meer over bewustwording, maar over verkrachtingen en kinderslachten staan de kranten vol. In elk handgemeen, in elke wulpse lonk schuilt seksueel onrecht. Het is de nieuwe koefvoet van al die bedisselzuchtige sociologen, psychologen en hulpverleners om de subsidiebrandkast op een kier te houden.

Het welzijnswerk heeft hiermee massaal en definitief gehoor gegeven aan het van overheidswege gesuggereerde verlangen en de ook intern als overlevingsnoodzaak gevoelde strategie om meer publiekgericht te werken. En wat is voor het publiek genoeglijker dan om elke dag weer te horen dat de viespeuken aan de macht zijn, maar dat we ze met ons allen in de gaten hebben? Ik ben nog niet één deugdelijk bewijs tegen gekomen dat het met de seksuele smeerlapperij ernstiger gesteld zou zijn dan vorig jaar, toen je er nog maar weinig over hoorde. Twintig eeuwen christendom en nu pas lijkt de bel losgebarsten. Jawel, in de portemonnee van de bedisselkast.

De ene dag lees je in de krant over het onderzoek van een sociologe naar seksueel misbruik van allochtone vrouwen en meisjes door hun broers of vaders. Daarvoor interviewde het sociologische wonderkind vijftientwintig hulpverleners en negen geslachtsofferde Marokkaanse en negen idem Turkse vrouwen. Haar onderzoeksverslag, dat in maart 1989 verscheen, zal een aantal aanbevelingen bevatten, maar ze weet nog niet precies welke, want ze is nog bezig de gegevens te analyseren. Negen maanden moeten we dus wachten op een analyse van 43 babbelletjes, waarvan de simpelste ziel zonder sociologisch brevet nu al de uitslag weet: vanwege hun bijzondere positie hebben

allochtone vrouwen extra moeilijkheden, en derhalve zal er meer geld beschikbaar moeten komen om de hulpverlening adequaat te laten reageren. De andere dag verklaart een beleidsmedewerkster van Instituut Zo-en-Zo dat de verkrachting van een vrouw neer komt op de verkrachting van alle vrouwen. Als je immers niet verkracht bent is het ongetwijfeld zo dat je schaamt er voor uit te komen. Er zal dientengevolge meer geld beschikbaar moeten worden gesteld voor een beleid dat bij vrouwen het schaamtegevoel wegneemt. Pas dan, en niet eerder, zal blijken dat alle vrouwen ooit eens zijn verkracht. Je ziet de mannelijke politici, dogelukkig dat eindelijk het masker van hun collectieve zwijgerij zal worden afgerukt, al in hun buidel tasten.

En weer een dag later lees je hoe minister Korthals Altes met alle krokodilletranen die hij op magazijn heeft, fulmineert tegen de kinderprostitutie en het grove geld dat daarmee wordt verdiend. „Geld dat in de drughandel verdiend wordt, wordt steeds meer in andere takken van misdaad belegd. Ook in seks dus.” Seks als een tak van misdaad. Kinderprostitutie als een nouveauté van de dag. Zo gaat het door, in elke krant die zich door de gleuf wurmt. Vooral het seksuele misbruik van kinderen is een dolzinnig populair stokpaardje, louter en alleen omdat er werkelijk geen sterving te vinden zou zijn die, om dat tegen te gaan, de hulpverlenerskas niet zou willen spekken. Intussen komt het er, doodgewoon, op neer dat we in de krant ons aller gezellige, dagelijkse pornohoeke hebben waar we zonder risico van kunnen smullen, overtuigd van onze verontwaardiging over zoveel misdadigheid van anderen. De hulpverleners hebben hun ultieme smeermiddel gevonden. Het is niet de wereld die seksueel agressiever is geworden, het zijn zij die met hun hameren op het verband tussen seksualiteit en agressie — een oud stofnest opgepoetst — de markt hebben ontdekt waarop ons schuldgevoel over het genot moet worden afgekocht. We zijn niet van de ene dag op de andere beestachtiger geworden dan we altijd al waren, we volgen alleen weer eens gulzig oude beestenvangers in een nieuw publiciteitsjasje. De duistere jaren van de seksualiteit zijn ingetreden.

Dorenbos waarschuwt opnieuw Tr 9

Van een onzer verslaggevers SCHEVENINGEN — Het was maar goed dat drs L. G. Dorenbos van Rainbow, het „Ethisch instituut voor normen en waarden”, deze keer had gekozen voor een „niet ijs en weder dienende” demonstratie in zijn kruistocht tegen de zedenvervalding. Want viel vorig jaar zijn actie om aan topless- en naaktrecreanten een lichaamsbedekkende sjaal uit te delen letterlijk in het water, de weergoden waren hem gisterochtend evenmin gunstig gezind. In een straffe wind en onder een dreigend wolkenpakket sjokten Dorenbos en zijn assistent G. de Jong over het Scheveningsse

strand. Onvermoeibaar plaatsten zij in een rechte lijn van haven tot Pier een reeks bordjes met het opschrift „Pornografisch besmet gebied”. Door de weersomstandigheden miste de actie natuurlijk wel haar directe doel. De naaktlopers lagen thuis op de zonnebank en de enkele uitgewaarde hondebezitter voelde zich duidelijk niet aangesproken. Bovendien moesten de aanwezige fotografen direct in actie komen, want de „pornokruisjes” werden al spoedig een speelbal van de wind. Maar de weersomstandigheden en de gebrekkige belangstelling deelden het Rainbow-gezelschap niet.

Nederland moest opnieuw gewaarschuwd worden. De vrije sekscultuur kan niet ongestraft worden voortgezet. De voormalige EO-prominent las een verklaring voor, waarin hij naaktzonnen als bron van alle seksueel geweld aanduidde. Verder kreeg de politiek het ernstig te verduren. Enkele boosdoeners: minister Korthals Altes, die de vrije seks zou verdedigen, PvdA-Tweede-Kamerlid Roethof, die het waagt te pleiten voor niet strafbaar stellen van pedofilie en de VVD en het CDA in het algemeen, omdat zij blijven weigeren de aanhoudende klachten uit het buitenland te onderzoeken, dat Neder-

land een verspreider van kinderpornografie is. Die „arme kleine wezentjes”, als de slachtoffertjes van Oude Pekela, worden in de steek gelaten, aldus Dorenbos. Hij verklaapte zelf bezig te zijn met een onderzoek in Oude Pekela.

Ook de media kwamen er weer slecht vanaf: de mensen smullen van de meest vnzige tv-programma's en de explosie van advertenties voor erotische 06-lijnen bewijst de voortschrijdende verloedering. De anti-aids-campagne is in de ogen van Dorenbos eveneens uit den boze. „Daardoor denken mensen dat alles mag, als ze maar voorzichtig zijn.”

KAMERCOMMISSIE HOUDT DIT NAJAAR HOORZITTING NA VELE REACTIES Anti-discriminatiewet leidt alom tot kritiek

Van onze verslaggever
JOOP VAN SCHIE VK 21

DEN HAAG — De bijzondere Commissie Anti-discriminatie-wetgeving van de Tweede Kamer is overstelpt met kritische reacties op het wetsontwerp Gelijke Behandeling en het initiatiefvoorstel van de PvdA tegen seksdiscriminatie. Wegens het grote aantal zeer uiteenlopende reacties heeft de commissie besloten dit najaar een hoorzitting te houden.

De tientallen reacties vallen grofweg uiteen in voorstanders van wetgeving en tegenstanders die hun geloofsbeleving bedreigd zien. Het gaat daarbij vooral om gereformeerde organisaties.

Uit rooms-katholieke kring kwam een reactie die de belangenorganisatie van homoseksuelen COC zal verheugen. „Dit wetsvoorstel mag nooit wet worden”, schreef de Katholieke Onderwijs Vakorganisatie. Het voorstel wordt beschouwd als een mogelijkheid voor „ge-reguleerde discriminatie”. Het zou nau-

welijks bescherming bieden, laat staan dat verwacht kan worden dat het discriminatie voorkomt.

De Emancipatieraad, het COC, het Humanistisch Verbond en het Nederlands Juristencomité voor de Mensenrechten (NJCM) zijn voorstander van wetgeving. Zij vinden echter dat in beide wetsvoorstellen te weinig concreet wordt geregeld.

Onaanvaardbaar

Het voorstel van de regering tot een Algemene Wet Gelijke Behandeling is een uitwerking van artikel 1 van de Grondwet. De Emancipatieraad vindt het onaanvaardbaar dat in die uitwerking een uitzondering wordt gemaakt voor lesbische vrouwen en homoseksuele mannen. Het gelijkheidsbeginsel wordt voor hen ondergeschikt gemaakt aan de vrijheid van godsdienst en onderwijs, zo signaleert de Emancipatieraad.

De uitwerking van het verbod op seksdiscriminatie in het regeringsvoorstel is volgens de raad „onevenwichtig”. Op grond van internationale normen mag er geen onderscheid worden gemaakt op

grond van geslacht. Dat internationale verdragen niet expliciet gericht zijn op de uitbanning van de discriminatie van lesbische vrouwen en homoseksuele mannen mag volgens de Emancipatieraad geen reden zijn om deze vorm van discriminatie in de Nederlandse wet toe te staan.

Versillende organisaties pleiten voor het instellen van een klachtencommissie, die bewijzen van discriminatie boven tafel kan krijgen. Dat zal de weg naar de rechter vergemakkelijken. Het initiatiefvoorstel van de PvdA, dat een minder brede strekking heeft dan het regeringsvoorstel, voorziet in de mogelijkheid ambtenaren aan te stellen die toezicht moeten uitoefenen op naleving van de wet.

De regering laat in haar voorstel handhaving van de wet over aan het initiatief van het particuliere slachtoffer. Deze kan zich laten vertegenwoordigen door een belangenorganisatie in een zogeheten groepsactie. Maar met een aantal andere organisaties acht het Juristencomité deze mogelijkheid vol-

strekt ontoereikend als garantie voor de naleving van de wettelijke normen.

Toestemming

Het Humanistisch Verbond stelt in dat verband voor de rollen om te draaien. Een instelling of een persoon die meent goede redenen te hebben inbreuk te mogen maken op een van de grondrechten, moet zelf maar naar de rechter stappen om daarvoor toestemming te vragen.

In een toelichting bij het wetsontwerp legden de ministers Korthals Altes (Justitie) en Van Dijk (Binnenlandse Zaken) in maart grote nadruk op de preventieve werking. In de bijzondere instellingen, bijvoorbeeld scholen, wordt men gedwongen heel goed na te denken over de vraag of het maken van onderscheid eigenlijk wel gerechtvaardigd is, zei Van Dijk.

Maar de Nederlandse Patiënten Vereniging (op christelijke grondslag) reageerde furieus. „Waar haalt de overheid de bevoegdheid vandaan om de gelijkheidsideologie dwingend op te leggen

aan particuliere instellingen?”, aldus de brief aan de kamercommissie.

Gereformeerd

Van de tientallen brieven die de bijzondere commissie tot nu toe ontving zijn er opvallend veel afkomstig van gereformeerde organisaties. De geschiedenis herhaalt zich. Ook in 1982 liep een groot aantal confessionele organisaties te hoop tegen een voorontwerp van een Wet Gelijke Behandeling.

De Contactgroep Gereformeerde Vrouwen, het Landelijk Verbond van Gereformeerde Schoolverenigingen, de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs, Het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond uit Zwolle, ze hebben alle afzonderlijk hun „ernstige bezwaren” op papier gezet.

De Gereformeerde Gemeenten in Nederland schreven: „Wij spreken de wens uit dat Gij U wilt laten leiden door de bede van de apostel Paulus: „Heere wat wilt Gij dat ik doen zal?” Het antwoord hoeft volgens de Gereformeerde Gemeenten niet onzeker te zijn. „Zijn woord biedt een duidelijk richtsnoer.”

Ome Dik zou de opa van 'zijn' kinderen willen zijn

WAT een man, die ome Dik Dinkelkoen. Als er in elke woonwijk en van was, was het geslacht met de discriminatie. Dan waren er geen clubs odig met weidse namen als Stichting voor Kleinschalige Bestrijding van Kinderleed en Discriminatie „Vreemde enden zijn gewoon ook eenden”, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel n Hoorn onder nummer S.235035. Ome ik Dinkelkoens eigen stichting, tegen de verdrukking in.

Zeer tegen de verdrukking in. Als

Duinmeijer. Kapot is hij ervan. Duitse, en met die duivelsheld wil hij wat gaan doen. Hij bedenkt: als je kinderen van verschillende nationaliteiten met elkaar op vakantie laat gaan, scheidt dat een band.

En het worden feesten daar op die camping. Twee weken blank en bruin en geel door elkaar, en in het tussenliggende weekende de barbecue met de ouders erbij. Dat zouden anderen ook moeten doen.

ZO werd in 1985 de eerste actie van de stichting Vreemde eenden geboren: „Neem een kind uit een ander geboorteland mee op vakantie.” Maar tegelijk maakte hij zelf een grote blunder, bleek achteraf. Eerst kocht hij één, later nog drie caravans erbij op Medemblik. Wat gebeurde: de Australische en Chinese jongens wonnen met voetballen van de Nederlandse kinderen. Dus gingen de Nederlandse vaders griepen. Toen buitenlandse kinderen ook nog de mini-playbackshow wonnen, ging er een caravan van ome Dik in de fik. Ome Dik kon z'n biesen pakken. Voordat het zover was, waren alle vijf caravans naar de knoppen. Afgebroken, leeggestolef.

De actie om een ander kind mee te nemen, kwam niet van de grond. Ome Dik had niet voorzien dat moeders geen zij hadden in de vakantie ook nog eens voor een kind extra te zorgen. Maar ome Dik was niet voor één gat te vangen. Hij bedacht de selfsupporting vakantie. Iedere morgen krijgt elke vakantieganger een tasje en daarmee moet hij zich die dag redden. Een geweldig succes werd het. Dit jaar gaan ze weer met een paar auto's, drie keer twee weken.

Intussen is ome Dik op televisie geweest, in Sprekershoek. Dat bezorgde hem één gratis standplaats op een camping op de Veluwe, hoewel hij op honderden reacties had gehoopt. Een aantal kampeerboordertijen geeft voor een tasje per dag vol pelsion aan bij-

standmoeders die er paarsgewijs met tien „gemengde” kinderen vakantie kunnen vieren.

Hoewel de stichting een landelijke is — het ministerie van WVC subsidieert — buigt zijn sanpak ome Dik nauwelijks buiten zijn kleine woonplaats Lelystad. Het werk is zo intensief,

dat er altijd een plaatselijke vertegenwoordiger nodig is. Deventer heeft er inmiddels een opgeleverd.

I N Lelystad is ome Dik ook buiten zijn stichting actief. Zijn nieuwbouwhuis in de armoedige wijk is erop gebouwd. Hij woont op zolder. Op de eerste ver-

dieping is de huis- en speelkamer voor de kinderen uit de buurt. Boven houdt hij kantoor en is er de gratis keuken. Daar gaan elke veertien dagen 240 eieren om. Gemiddeld, want in de tweede helft van de maand, als het geld van de bijstandmoeders opdraakt, komen hun kinderen vaker eten bij ome Dik. Zo'n vijftig kinderen krijgen regelmatig gebakken ei met brood. Zodat ze geen honger hoeven te hebben daar in Lelystad.

Bij ome Dik mogen 's middags de kleinere kinderen langskomen. Maandag de jongens, dinsdag de meisjes, en zo voort. 's Avonds de grotere kinderen. Die komen meestal om raad. Het zijn altijd kinderen zonder vader. Die zoeken de zekerheid van een man in hun leven, ze komen toch al zo vreselijk veel liefde te kort. Ome Dik zou hun opa wel willen zijn. Er zou een huiswerkcurcus voor ze moeten komen, maar dat kan hij zelf niet ook nog behappen.

Toen de burgemeester van Lelystad had aangekondigd dat hij de halfdiepe jeugd die de winkelcentra op koopavonden onveilig maakt, met hardere hand zou laten aanpakken, kreeg hij ome Dik op z'n dak. Niet wegzlaan, maar weglukken, adviseerde hij, en voegde de daad bij het woord. Ome Dik zongde dat de kinderen donderdagavond naar de sporthal kunnen. Er is dan een karate- en een bodybuildingleraar. Aan het eind van de avond, pas dan, krijgen ze een gratis kaartje voor het zwembad met disco na voor de volgende avond. Zo'n dertig kinderen houdt hij zo van de straat, voorsnog. Nou de crècheaan nog. Reken erop dat die ook komt.

Het is niet alleen altruïsme dat hij dit doet. Het is gewoon leuk om een taak te hebben, er niet als een oude kerel bij te zitten, zegt ome Dik. Als zijn vrouw nog had geleefd, zou hij nu misschien over de wereld hebben gewandelen. Maar dit is een goed alternatief. Er mag dan van alles in het honderd lopen, een laarhartige vrouw mag hem een minderwaardige strek hebben geleverd met een ruddelcampagne dat hij kinderopvoering fabriceren, maar verder gaat het niet leuk. Alleen jammer dat die morgen zijn brommer uit de achtertuin is gestort. Dat moet haast een van z'n „eenden” kinderen zijn geweest.

MAURITS SCHMIDT

ome Dik op het punt staat zijn bedrijfje te verkopen — hij is belastingadviseur — brandt het af. Zijn vrouw komt daarbij om het leven, zelf redt hij het net. De camper waarheen ze samen een wereldreis zouden gaan maken, brengt hem alleen door Europa. Hij merkt dat hij snag blijven staan waar zigeuners weggejaagd worden. Maar pas nadat de politie zijn identiteit vaststelt. Zijn eerste ervaring aan den lijve hoe discriminatie werkt.

Na een jaar of wat bouwt hij zijn zaak weer op, maar moet spoedig opgeven wegens hartklachten. Met zijn camper gaat de rondborstige zestiger daarna permanent op de camping bij Medemblik staan. Hij laat er de kinderen van zijn gewezen klanten komen — Egyptenaren, Marokkanen, Chinezen. Voor hen is er anders alleen vakantie op de stoep voor het eethuis hunner ouders.

Dan ziet hij op tv een film over de Indoes vermoorde zwarte Kerwin

Jongens lopen, veel meer dan meisjes, risico in puberteit emotioneel verwaarloosd te worden

Intimiteit tussen vader en zoon verdwijnt gaandeweg

De beroemde Amerikaanse schrijver Mark Twain, die van Tom Sawyer en Huckleberry Finn, schijnt ooit eens gezegd te hebben: "Toen ik veertien was wisten mijn ouders niks. Toen ik 21 was, was ik verbaasd over wat de oudjes de laatste zeven jaar bijgeleerd hadden".

UN 21-7

door
rené diekstra

hoogleraar psychologie
rijksuniversiteit leiden

Zo rond het begin van de puberteit begint tussen ouders en hun zonen vaak een proces van vervreemding of zelfs verwijdering op te treden, dat op latere leeftijd soms wel, maar soms ook niet in toenadering kan omslaan. De verwijdering begint vaak heel geleidelijk, zodat ouder noch kind lange tijd in de gaten hebben wat er precies gebeurt. Langzamerhand wordt het aantal aanrakingen tussen ouders en hun zoon minder. Geven ze elkaar vroeger nog een kus of een liefkozend gebaar bij het opstaan of slapen gaan, het

naar school gaan of gewoon spontaan tussendoor, in de puberteitsjaren verdwijnt die intimiteit. Vooral, helaas, tussen vaders en zonen.

Loslopen

Tot ongeveer zijn tiende jaar is het niet ongewoon voor een jongen en zijn ouders om hand in hand of met een arm om elkaar op straat te lopen. Daarna gebeurt zoiets alleen nog met dochters. Zonen lopen los als het gezin met elkaar boodschappen doet. Ook in andere opzichten wordt de intimiteit minder. Kon vader of moeder vroeger aan het bed van hun zoon, op dat dierbare moment voor het slapen gaan, over alles en nog wat vertellen — inclusief hun eigen leven of kindertijd — nu zijn die momenten er vaak niet meer, niet 's avonds, en evenmin overdag. Er zijn mensen, vooral ook ouders, die beweren dat dit komt omdat jongens — als ze pubers en adolescenten worden — daar minder behoefte aan beginnen te krijgen. Dat is tot op zekere hoogte waar, maar het is maar een heel klein gedeelte van de waarheid. Jongens verschillen niet van meisjes in hun behoefte aan intimiteit en menselijke warmte, evenmin als mannen in dit opzicht veel van vrouwen verschillen. Alleen wordt het ze veel moeilijker gemaakt om die behoefte op een directe en gezonde manier te bevredigen.

Een vriend vertelde mij ooit dat het pijnlijkste moment in zijn leven op zijn trouwdag plaatsvond. Toen na de huwelijksinzegening de familie bruid en bruidegom kwam feliciteren, werd hij door zijn vader spontaan gekust. De volgende per-
soon in de rij was zijn schoonva-

der. In de roes van zijn geluk als bruidegom wilde hij ook deze een kus geven. De schoonvader, absoluut niet gewend aan zulk intiem contact met een andere man, draaide beschaamd zijn hoofd weg en ontweek de kus. Hoewel mijn vriend heel goed beseftte dat geremdheid de oorzaak was van dat gedrag, voelde hij zich er toch diep door gekrenkt. Een gevoel waarvan de sporen jaren later nog merkbaar waren.

Pijnlijk

Tal van jongere en oudere mannen hebben met hun vaders, schoonvaders of andere mannen, tot wie ze zich aangehouden voelden, zulke of soortgelijke pijnlijke ervaringen opgedaan. De basis daarvoor wordt vaak gelegd in de wijze waarop jongens worden opgevoed, thuis, op school, en door de massamedia. John Bowlby, de grondlegger van het psychologische onderzoek naar hechting en gehechtheid tussen ouders en hun kinderen, schreef onlangs dat naar zijn mening jongens, veel meer dan meisjes, als puber en adolescent het risico lopen emotioneel verwaarloosd te worden. Veel van de typische 'opgeschoten-jongens'-problemen zoals sociaal gedrag, kleine en niet zo kleine criminaliteit, vandalisme, (verkeers)ongelukken, alcohol- en drugmisbruik en zelfmoord vinden volgens hem daarin een goede voedingsbodem. Die bodem wordt heel vaak al gelegd bij de geboorte, of zelfs nog daarvoor. Het begint al met de toon waarop de dokter of de vroedvrouw 'het is een jongen' of 'het is een meisje' uitroepen. En het krijgt een vervolg in de kleur

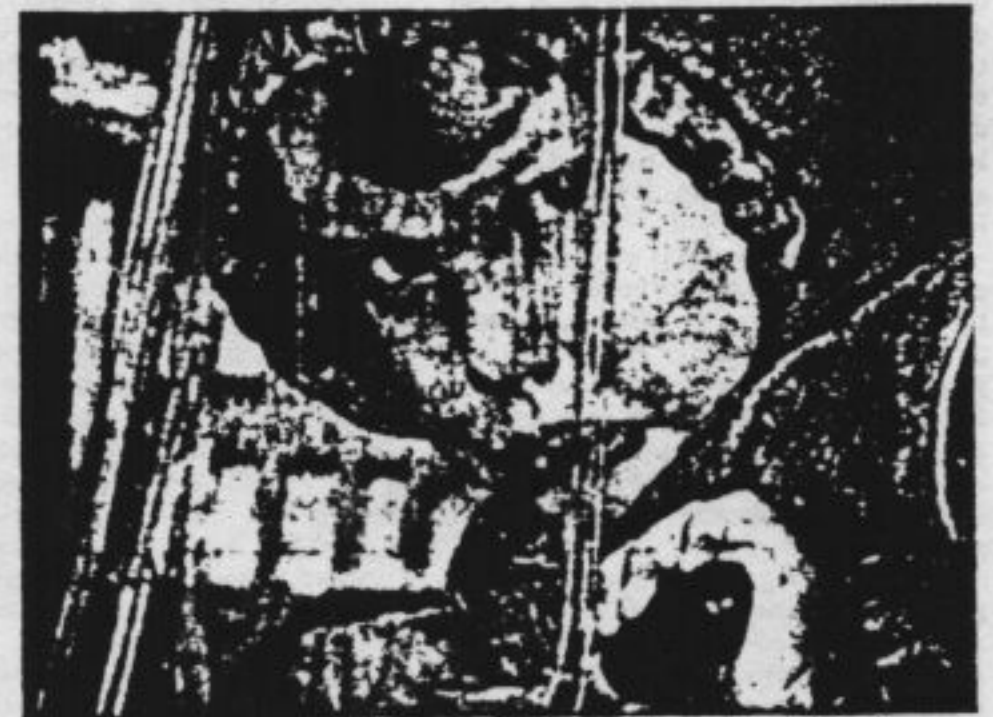
van de kleertjes en de soort kadootjes voor de pasgeborene.

In een studie naar niet minder dan 110 culturen vond de psycholoog Barry dat maar liefst 87 procent van de ondervraagde volwassenen (mannen en vrouwen) aangaven te verwachten dat jongetjes in vergelijking met meisjes meer in het leven zouden (moeten) bereiken en dat ze zelfstandiger zouden (moeten) zijn. De verschillende verwachtingen ten aanzien van jongens en meisjes spelen een sterke rol in de manier waarop mannen naar baby's kijken.

Wanneer een willekeurige groep mannen een videoband te zien krijgt van een anderhalf jaar oud kind en hun verteld wordt dat het kind een meisje is, dan zijn ze geneigd de baby als passief, aanhalig en teer te beschrijven. Wanneer dezelfde op-

namen aan een andere willekeurige groep mannen wordt getoond, maar hun wordt gezegd dat het een jongetje is, dan beschrijven ze de baby vaker als actief, alert en agressief. Dit geeft precies het verschil weer in de verwachtingen die vaders ten aanzien van zoons of dochters hebben. Uit interviews met een grote groep vaders blijkt dat ze van dochters verwachten (hopen) dat ze kwetsbaar, mool en lief zijn. Van zoons daarentegen verwachten ze dat ze zelfverzekerd, sterk, zelfstandig, en als als het even kan, sportief zijn.

Onthullend in dit opzicht is het onderzoek van de psycholoog Rubin en zijn medewerkers. Daaruit blijkt dat de manier waarop vaders hun baby's zien volledig wordt bepaald door hun verwachtingen. Vaders die naar

ALLEEN ALS kind krijgt de jongen een kus of een liefkozend gebaar

hun baby-dochterjes kijken, 'zien' ze als onhandiger, minder oplettend, zachter, fijner gebouwd en minder sterk dan vaders die naar hun baby-zoontjes kijken. Omgekeerd is het zo dat vaders, die naar hun zoontjes kijken, ze 'zien' als handiger, oplettender, taaler, grover gebouwd, steviger en harder dan vaders die naar hun dochtertjes kijken.

In welke mate klopt die zienswijze met de werkelijkheid? In het onderzoek van Rubin klopt die van geen kanten. Want het geboortegewicht, de lengte en de reflexsnelheid van alle baby's (jongens en meisjes) waren precies hetzelfde. Verwachtingen worden tot zichzelf vervullende profetieën wanneer ouders en andere volwassenen, onderwijzers en leraren, jongens op een andere manier gaan behandelen dan meisjes. Ouders zijn ten opzichte van hun zoons minder beschermend dan ten opzichte van hun dochters, daarmee impliciet de boodschap gevend dat ze er beter aan doen zichzelf zoveel mogelijk te redden. De complimenten die ze aan hun zoons geven hebben vooral betrekking op kracht, lengte en prestatie eerder dan op uiterlijk en manieren.

Uit onderzoek blijkt dat moeders en peuter- zowel als kleuterschoolpersoneel meer agressie van jongens dan van meisjes accepteren. Vaders blijken opschepperij (borstrammerij), agressie (het geven van een grote bek aan anderen en grove of vieze taal) en competitiedrang meer te accepteren van zoons dan van dochters. Verder blijken ouders gedrag zoals laat op straat rondzwerven, alcoholgebruik en seksuele activiteit gemakkelijker van puberende

zoons dan van dito dochters te accepteren. Bovendien dringen veel ouders er minder bij zoons dan dochters op aan te vertellen 'wat ze gisteravond of vannacht hebben uitgevreten'. Onder het motto 'die jongen gaat toch wel zijn eigen gang' laten ze die jongen ook inderdaad vaak zijn gang gaan.

Eenzaam

Het erge is dat veel jongens dat ook gaan doen als ze zich eenzaam, verdrietig, depressief, bang en minderwaardig voelen. Ze praten daar veel minder over met anderen, maar drukken dat des te meer uit in stoer, agressief of destructief gedrag. In vergelijking met meisjes begaan jongens als tieners 5 maal zo veel ongelukken in het verkeer onder invloed van alcohol, zijn 8 maal zo vaak dronken, zijn 10 maal zo vaak betrokken bij vernieling, brandstichting, relictjes en sportgeweld en maken 3 tot 4 maal zo vaak zelf een einde aan hun leven.

Een van de meest belangrijke oorzaken daarvan is waarschijnlijk het waanidee — zowel bij ouders, andere volwassenen en zelfs bij politici — dat jongens van nature agressiever zijn dan meisjes en dat ze daarom meer uitlaatkleppen voor hun agressie moet geven, bijvoorbeeld via sport, spel en eventueel indirect via gewelddadige films in de bioscoop of huiskamer. Maar het bezig zijn met agressie maakt een mens niet minder agressief, hoogstens méér.

Laten we Mark Twain nog een keer aan het woord: "Hetzelfde gesteente dat met tederheid bewerkt een diamant wordt, wordt met geweld tot puin geslagen".

Hulpverlening incestplegers moet herhaling voorkomen

(Van onze correspondent)

ROTTERDAM — De daders van incest in Rotterdam kunnen over een paar maanden gebruik maken van een speciaal hulpprogramma. De opvang en behandeling van de plegers van het misdrijf hebben tot doel herhaling te voorkomen.

Het initiatief voor het nieuwe hulpprogramma, dat los komt te staan van de speciale projecten voor opvang en behandeling van slachtoffers, komt van de Regionale Instelling Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg (Riagg) Rotterdam Centrum-West. Het overleg over de inhoud van het programma met het openbaar ministerie in Rotterdam is nog gaande, maar wordt zeer waarschijnlijk volgende maand afgerond.

"We kunnen in dat geval in oktober aanstaande beginnen," zegt directeur mr A. Groen van de Riagg Rotterdam Centrum-West. Het plan voor hulp aan de daders van incest heeft vaste vormen aangenomen na wetenschappelijk onderzoek naar de mogelijkheden om door middel van behandeling preventieve maatregelen te nemen.

De studies hebben aangetoond dat zo'n 70 procent van de tot gevangenisstraf veroordeelde daders zich na vrijlating weer schuldig maakt aan incest. Die

kans is na behandeling veel geringer," vertelt Groen. "Het blijkt dat zo'n 65 tot 70 procent na hulp niet terugvalt in het oude gedrag."

De Riagg Rotterdam Centrum-West heeft overigens ook voor de slachtoffers van incest een 'preventieve' opvang. Groen: "Het is bekend dat slachtoffers vooral tussen hun twintigste en dertigste jaar grote problemen krijgen. Wij hebben in dit deel van de stad op dit moment vier meiden-groepen, waarin jonge vrouwen ontdekken dat zij niet alleen zijn en onder deskundige leiding kunnen praten over hun problemen. Voor die ene jongen die we op dit moment helpen, is er geen groep. We behandelen hem individueel."

Rechterlijke macht houdt het hoofd koel ondanks paniek

Van onze juridische medewerker AMSTERDAM — Is Nederland bezig aan een kruistocht tegen de misdaad? Die vraag stelt het deze week verschenen themanummer van het Tijdschrift voor Criminologie. Onder het motto Tijden en Criminaliteit zijn acht artikelen bijeengebracht over de veranderingen in het strafklimaat.

Veranderingen kunnen zich op verschillende niveaus voordoen. De politiek kan kiezen voor een ander beleid. De Tweede Kamer kan bijvoorbeeld vragen om meer cellen of meer politie. De media kunnen anders over criminaliteit gaan berichten. Kranten kunnen aandacht besteden aan andere opinie-leiders of actiegroepen. Maar ook kunnen veranderingen optreden in het straffen. Er kan meer voor de rechter worden gebracht, er kunnen eerder transacties worden aangeboden, of er kunnen andere straffen worden opgelegd.

Dat er de laatste jaren sprake is van een hardere houding tegenover de criminaliteit is in ieder geval te zien in de politiek. Wie wel eens een kamerdebat over politie en justitie bijwoont, weet dat, afgezien van de kleine linkse partij-tjes, iedereen het er tegenwoordig over eens is dat er krachtiger tegen de misdaad moet worden opgetreden. In de laatste troonrede volgde het onderwerp al direct op de bestrijding van de werkloosheid.

Ook over de remedie is nu meer overeenstemming dan ooit tevoren. De politiek moet effectiever en efficiënter worden, er moeten minder zaken worden geseponerd, er moeten strengere straffen worden uitgedeeld, er moeten duizenden nieuwe cellen komen, en alles moet worden gedaan om de snel oprukkende georganiseerde misdaad aan te pakken.

Uit Den Haag zijn nog niet zo lang geleden wel eens andere geluiden gekomen. In de jaren zeventig, toen de criminaliteit vreemd genoeg aanzienlijk sterker steeg dan nu, werd er minder

heil verwacht van het strafrecht. Regeeringsverklaringen en troonredes besteedden weinig aandacht aan de misdaad en men vond zelfs dat al te veel belangstelling voor dit soort onderwerpen een een human beleid in de weg konden staan.

Er werd in verhouding weinig geld uitgetrokken voor criminaliteitsbestrijding. Veel zaken werden niet meer voor de rechter gebracht. Men legde liever boetes op en pleitte voor alternatieve straffen.

Uit de toelichtingen bij de jaarlijkse begroting van Justitie is goed af te lezen hoe de steun voor zo een human mogelijk strafrecht gaandeweg afnam. Er kwam meer aandacht voor normhandhaving. De Twentse bestuurskundige Hoogerwerf en de criminoloog Bruinsma zijn nog eens nagegaan hoe er sinds het kabinet-Den Uyl in regeerakkoorden en regeringsverklaringen over de criminaliteit is geschreven en ook zij zien hoe de vrees een mild strafklimaat aan te tasten, heeft plaatsgemaakt voor de vrees dat de wet niet meer kan worden gehandhaafd.

Over de achtergronden van de recente paniek kunnen we slechts gissen. De criminaliteit neemt de laatste jaren praktisch niet meer toe, terwijl de overheid nu meer dan ooit de indruk wekt dat de situatie onhoudbaar wordt. Misschien is er in het begin van de jaren tachtig een kritische grens bereikt waarna een delict aanzienlijk meer ergernis veroorzaakt dan daarvoor.

Dat verklaart echter nog niet de uitgesproken verontrusting over de georganiseerde misdaad, een verschijnsel dat zo oud is als de misdaad zelf en waarvan nooit is aangetoond dat het nu omvangrijker is dan vroeger.

Het artikel van de Rotterdamse hoogleraar Fijnaut dat hierop wijst, biedt meteen een onverwacht kijkje in de keuken van het ministerie van Justitie. Fijnaut, tot voor kort zelf op dit ministerie werkzaam en een van de auteurs van de in 1985 verschenen nota Samenleving en Criminaliteit, schetst hoe de mensen die nauw bij het schrijven van

deze nota waren betrokken, hun ogen niet konden geloven toen ze hierin de krasse taal over de georganiseerde misdaad lasen. Van de concept-teksten die de ambtenaren hadden aangeleverd, was weinig meer overgebleven. Hij suggereert daarmee dat de minister hier zelf de pen ter hand genomen moet hebben, wellicht onder aandrang van mensen uit de recherche.

Werd er halverwege de jaren tachtig ook buiten de Haagse kringen anders over criminaliteit gedacht dan daarvoor? Gaan we op de media af, dan lijkt de tolerantie van de jaren zestig inderdaad haar beste tijd te hebben gehad. De romantisering van de wetsovertreder (het Jean-Genet-syndroom), de lof der onaangepastheid, het heeft in nog geen tien jaar tijd moeten plaatsmaken voor

recht uit andere en oudere culturen, jaren lang een schrikbeeld voor de Nederlandse justitie, is voor hen nu een voorbeeld geworden.

Organisaties die zich in de publieke opinie hebben ingespannen voor een mild strafrecht zijn verdwenen of geminimaliseerd. De Coornhertliga speelt nauwelijks nog een rol, en organisaties van wetsovertreders, jarenlang Nederlands trots op internationale congressen, hebben hun rol in de meningsvorming moeten afgestaan aan organisaties waarin, veelzeggend, de vrouwen van wetsovertreders zich hebben verenigd. De Robin Hoods vervangen door Vrouwtjes Piggelmee.

Ten slotte is ook de zuiver alternatieve pers verdwenen. Kri, het grillige, maar altijd kritische maandblad van de

nog bewust voor een linkse benadering van het criminaliteitsprobleem kiezen, hoe ook de meest vooraanstaande aanhangers van de kritische school, nu inzien wat criminaliteit kan aanrichten bij de troetelkinderen van links. Misdrijven worden weliswaar vaak veroorzaakt door mensen in achterstandssituaties, maar de slachtoffers zijn er meestal niet veel beter aan toe. Misdaad is niet langer klassenstrijd, maar een strijd binnen een en dezelfde klasse.

De socioloog Lodewijk Brunt laat aan de hand van spectaculair veldwerk zien hoe diep criminaliteit kan ingrijpen in het dagelijks leven van gewone slachtoffers. Niet alleen ontstaat er angst. Ze ontwikkelen ook typisch „vermijdingsgedrag“. Mensen in de Amsterdamse binnenstad kopen nu grote honden, spuitbussen, messen, ze bevestigen trailers voor het portiek, halen naambordjes van de deur, en gebruiken antwoordapparaten.

Tot slot de vraag die misschien wel het belangrijkste is. Wordt er de laatste jaren nu ook in de praktijk van het strafrecht harder tegen wetsovertredingen opgetreden dan in de jaren zeventig? Dit is een onderwerp waar het Tijdschrift voor Criminologie jammer genoeg een beetje aan voorbij gaat.

Toch is ook hier wel het een en ander over te zeggen. De straf is uiteraard een produkt van een groot aantal op elkaar inwerkende factoren, maar halen we deze kluwen enigszins uit elkaar, dan kunnen de volgende criteria worden onderscheiden:

- het totaal aantal zaken dat wordt afgehandeld, als indicator voor de ernst van het verschijnsel misdaad;
- het percentage zaken dat het Openbaar Ministerie bij de rechter voorbrengt;
- het percentage binnengekomen zaken dat in een of andere sanctie (schuldigverklaring of transactie) eindigt;
- het percentage zaken dat eindigt in geheel of gedeeltelijk onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen;
- het percentage veroordelingen dat eindigt in een vrijheidsstraf.

VK 30

Strafklimaat minder radicaal omgeslagen dan de stemming in politiek en media

reportages over openbaar-vervoercontroleurs (VIC'ers), huismeesters, en sociale controle.

Er zijn niet veel opinie-leiders meer die voor de tolerantie op de barricaden klimmen. De tijd dat overal kritische criminologen klaarstonden om wetsovertredingen te relativiseren is voorbij. Het abolitionisme, dat pleitte voor het afschaffen van het strafrecht, is op sterven na dood. Wanneer criminologen nu kritisch zijn, is dat eerder omdat ze een harder optreden van de overheid vragen. Iedereen heeft onlangs kunnen zien hoe de hoogleraren Buikhuisen en Dessaur zich hebben ontwikkeld van verlichte denkers tot pleitbezorgers voor harder strafklimaat. Het straf-

reclassering en jarenlang een dankbare bron voor krantedacties, werd opgeheven, terwijl vrijwel tegelijk het op preventie gerichte SEC op de markt verscheen, een afkorting van Samenleving En Criminaliteit. Dezelfde subsidiebron, het ministerie van Justitie, een zelfde populaire toon als Kri, een vergelijkbare lay-out, en een vergelijkbare doelgroep, maar een diametraal tegen-gestelde inhoud: tips voor preventie en prijsvragen. De „Hein Roethof Bokaal“, voor wie de criminaliteit het beste bestrijft.

In het recente nummer van het Tijdschrift voor Criminologie schetst de Rotterdamse criminoloog Rene van Swaaningen, een van de weinigen die

- het percentage straffen (transacties en veroordelingen) samen dat neerkomt op een vrijheidsstraf;
- de gemiddelde lengte van de opgelegde vrijheidsstraffen;
- de gemiddelde lengte van de vrijheidsstraf, met meerekening van de geldboetes en de transacties;

Van deze acht criteria wijzen eigenlijk alleen de derde en de laatste twee over een langere periode op een zekere verharding. De andere wijzen daarentegen eerder op een minder streng klimaat. Er worden bijvoorbeeld elk jaar minder vrijheidsstraffen uitgesproken.

Een verklaring daarvoor is dat de justitie de laatste jaren is geconfronteerd met minder delicten of met minder zware delicten, zodat er minder hard hoeft te worden gestraft. Een andere verklaring kan zijn dat het gebrek aan celruimte drukkend op het strafklimaat heeft gewerkt.

Geen van deze twee verklaringen is echter erg aannemelijk. Officieren van justitie en rechters kijken nu eenmaal meer naar de daad en de dader dan naar de mogelijkheden om de straf te voltrekken. En het totale probleem van de criminaliteit is de laatste tijd wel wat minder geworden, maar ook weer niet zoveel. Dat betekent dat het strafklimaat zelf milder moet zijn geworden. Of dat het in ieder geval veel minder radicaal is omgeslagen dan de stemming in de politiek en in de media.

Wat dat betekent voor de onderlinge beïnvloeding tussen de verschillende sectoren die zich met misdaad en straf bezig houden, is niet met zekerheid te zeggen. Het lijkt er echter veel op dat er tussen de politiek en de media een wat betere relatie bestaat, dan tussen de rechtspraak en de politiek, en tussen de media en de rechtspraak. Er kan aan de oppervlakte nog zo veel paniek ontstaan, de rechterlijke macht houdt het hoofd koel.

REINJAN MULDER

Tijdegeest en criminaliteit. Themanummer Tijdschrift voor Criminologie. Uitgeverij Gouda Quint bv, Arnhem.

Kroon 28/7

Geen dansfilm, wel tienerporno

'Salsa'

door Hans Kroon

Door het onverwachte succes van 'Dirty dancing' zullen we het komende jaar wel overspoeld worden met in tienerkringen spelende dansfilms. 'Salsa', aangeprezen met het opwindende predikaat 'hot', is het eerste product dat een graantje mee wil pikken van de 'smerig dansen'-rage.

Boaz Davidson, de regisseur van 'Salsa' heeft als uitbater van de belevingswereld van aankomende volwassenen al een stevige reputatie. Hij is de man achter oppervlakkige flutfilms als 'Lemmon popsicle', 'Hot bubble gum', 'The last American virgin' en de Dolly Dots-flop 'Dutch treat'. 'Salsa' is een waarlijk hoogtepunt,

of beter dieptepunt, van Davidsons vermogen de tienermarkt te voorzien van regelrechte filmpulp. Het verhaaltje heeft niets om het lijf, staat letterlijk stijf van de clichés uit eerdere dansfilms.

Machismo

Een jong Amerikaantje van arme Puerto Ricaanse origine zet alles op alles om 'King of Salsa' te worden. Dat gaat niet helemaal van een leien dakje door tegenwerking uit professionele danskringen, door diverse meisjes die naar zijn gunsten dingen, en door zijn eigen narcisme en machismo.

Meer dan op dit gegeven stort Davidson zich op de muziek. 'Salsa' is opgepept met tientallen oude hits (van 'Blue suede shoes' tot 'Spanish Harlem') en vele optredens (van onder andere Celia Cruz en the Edwin Hawkins singers). Van alle nummers en optredens zijn maar een paar tellen te horen en te zien.

Davidson is niet geïnteresseerd in kwaliteit, maar in kwantiteit. Hij raast de top honderd allertijden in een uurtje af en hoopt dat het publiek van al die flarden bekende deunen heel opgewonden raakt.

Driftig

Ook het als 'hot' geafficeerde Salsadansen wordt door Davidson niet gerespecteerd. Hij versnelt en vertraagt het, filmt het uit vele hoeken en monteert er driftig op los. Niet het dansen zorgt voor opwindend. Filmische trucs moeten de indruk wekken dat er op de dansvloer iets heel flitsend gebeurt. Dat Davidsons kunstgrepen de kijker niet in extase brengen komt in niet belangrijke mate door de jeugdige spelers.

Het zijn nog kinderen, die nauwelijks geproefd hebben van het zoet en bitter van het leven en de liefde. Ze missen iedere levenservaring en moeten het helemaal hebben van

hun mooie lijfjes. Duidelijk geïnstrueerd door de regisseur en choreograaf en even duidelijk dromend van grote roem doen ze met hun prille lichamen dingen waar ze nog helemaal niet aan toe zijn. Half ontkleed ontarmen ze elkaar, geilheid suggererend blikken ze in de camera, onwennig tasten ze elkaar zelfs in het kruis.

'Salsa' een dansfilm? Vergeet het maar. Tienerporno is het. En niets anders.

In 24 theaters, alle leeftijden.

"Via zedenschandalen worden stereotypen over seksuele afwijkingen, gemeengoed van het grote publiek", luidt een van de stellingen van Thijs Maasen bij zijn proefschrift *De pedagogische eros in het geding*. In dat boek analyseert hij het schandaal dat in het begin van deze eeuw ontstond rond de Duitse pedagoog *Gustav Wynken* die een intense, hartstochtelijke vriendschapsrelatie tussen leraar en leerling bepleitte en prakticeerde. Wynken werd evenwel door de rechter veroordeeld omdat hij met zijn eigen leerlingen homoseksuele handelingen verricht zou hebben. Volgens Maasen wordt door middel van zo'n schandaal de publieke opinie gemobiliseerd en een stereotype geïntroduceerd. Hij vergelijkt het met de ontuchtaffaire die in 1924 ontstond rondom de gereformeerde onderwijzer en dichter *Willem de Mérode*: "Aanvankelijk konden zijn dorpenoten en collega's zich geen enkele voorstelling maken van wat het woord 'homoseksualiteit' inhield. Het verschijnsel was nog zo weinig bekend bij hen, pas later wordt voor heel veel mensen duidelijk waar homoseksualiteit, of in dit geval pedofilie voor staat."

"Ik denk dat men pas dan leert het fenomeen te onderscheiden en te zien. Een mooi voorbeeld is wat er in Oude Pekela gebeurde. Op het moment dat men vermoedde dat er clowns in het spel waren, gingen allerlei mensen denken dat zij een kinderlokker zagen. Toen werden er ook op een aantal plaatsen zomaar mensen gearresteerd." De affaire rond Wynken, of in Nederland de affaire rond De Mérode wordt door Maasen gezien in het kader van een steeds sterker door seks gepreoccupeerde manier van denken: "Voor de relaties tussen volwas-

Pedagoog Maasen: pedofiel niet probleem, maar opvoeding 'Wie durft er nog als clown over straat te lopen'

Ad. Kalkas (blad van de V.U.)
1-7-'80

Is een clown een verborgen pedofiel, staat achter elk bosje een kinderlokker? Na de affaire Oude Pekela lijken veel mensen dat inderdaad te denken. De pedagoog *Thijs Maasen* schreef een proefschrift waarin hij een ouder zedenschandaal analyseerde. Maasen concludeert dat niet zozeer de pedofiel het probleem vormt maar veeleer de verkrampde manier waarop volwassen omgaan met erotiek in de opvoeding.

senen en kinderen worden vanuit de seksuologie heel duidelijke categorieën gemaakt, in dit geval de pedofilie. Wat er gebeurt is dat die begrippen steeds sterker afgebakend worden en de verhoudingen steeds meer in seksuele termen benoemd worden: en dat terwijl de verhouding daar op zich niet zo aan beantwoordt als de psychiatrische theorie wel suggereert."

Iedere vorm van erotiek in de relatie tussen oudere en jongere wordt door die benoeming van seksuele afwijkingen in een kwaad daglicht geplaatst, constateert Maasen: "Ouderen die met kinderen omgaan in een niet duidelijk pedagogische situatie, gaan verdacht overkomen in de ogen van de maatschappij. Vroeger had je de term kindervriend, mensen die het leuk vonden om met kinderen om te gaan maar ik denk dat men nu veel sneller als pedofiel wordt aangezien. Wie durft er nu nog als clown met kinderen in de hand door Oude-

Pekela te lopen? Sinterklaas zou het volgende slachtoffer kunnen worden. Die zit ook in een verdachte hoek."

"Het seksuele wordt ontzettend opgeblazen", meent Thijs Maasen. "Wat ik in mijn boek heb willen zeggen is niet zozeer een pleidooi voor pedofilie of voor knapenliefde; ik heb geprobeerd iedere normatieve uitspraak in het boek te vermijden maar heb een analyse willen geven van hoe de huidige discussie rond pedofilie, lever gezegd, van erotiek in de opvoeding, ontstaan is; welke historische achtergrond die heeft."

"De huidige discussie over pedofilie is heel erg in het slop gekomen. Ik bedoel daarmee dat die discussie alleen nog maar over seks gaat, terwijl relaties veel rijker kunnen zijn. De huidige manier van denken maakt het bijna onmogelijk om op een aangedwongen manier over erotiek en intimiteit in de opvoeding te praten. Men denkt dan onmiddellijk aan pedofilie. Op de vraag of in feite dat me-

Koos Neuvel

gelijk seksuele aspect bij een relatie tussen oudere en jongere niet een belangrijk probleem schuilt, antwoordt Maasen: "Zeker. Dergelijke verhoudingen zijn absoluut niet eenvoudig, er zitten problematische kanten aan. Dat seksuele aspect is echter niet de belangrijkste discussie."

Spontaan

"Mijns inziens is de belangrijkste vraag hoe volwassenen en kinderen op een spontane wijze met elkaar kunnen omgaan. Het probleem wordt helemaal naar de pedofilie toegeschoven, terwijl het probleem wel eens veel meer zou kunnen zijn: de ontoegankelijkheid van het volwassen lichaam."

"Veel volwassenen ervaren de lichamelijke omgangsvormen met kinderen als problematisch omdat dat in onze maatschappij nauwelijks wordt toegestaan. Dat heeft heel veel te maken met de afstand die er in een pedagogische relatie gecreëerd is. Volwassenen blijven vaak buiten schot terwijl juist zij ter discussie zouden moeten staan."

Tegenwoordig heeft Thijs Maasen op een andere manier te maken met de problematische kanten van de seksualiteit. In het begin van dit jaar zegde hij namelijk zijn vaste aanstelling bij vakgroep Pedagogiek aan de VU op om als psycholoog mee te draaien in het Aids-

team van de *Schorerstichting*, een hulpverleningsinstelling voor homoseksuelen. Dat deed hij met name omdat hij de ziekte in zijn eigen omgeving zag toeslaan en niet vanaf de zijlijn wilde toekijken.

Hoewel er een kloof lijkt te gapen tussen het werk van een historisch onderzoeker en een op de hedendaagse praktijk gerichte hulpverlener, zegt Maasen tussen beide werkzaamheden toch een zekere link te zien. "In de homo-wereld worden contacten meestal door seks gelegd. Maar met de opkomst van aids wordt de seksualiteit als aspect uitgeschakeld en worden andere aspecten belangrijker. Vertrouwelijkheid, intimiteit, warmte en veiligheid gaan een belangrijker rol spelen. Dat merk ik in mijn werk heel sterk."

"Daarmee wil ik geen pleidooi voor aids houden, maar wel wordt duidelijk dat het seksuele opnieuw een problematische categorie is geworden. Aan de andere kant houdt de hele discussie rond aids het gevaar in zich dat er opnieuw een medicalisering van de homoseksualiteit ontstaat. En dat terwijl de decennia zich dacht te hebben loegemaakt van de medische wereld. Aids lijkt ze nu toch weer dichter bij elkaar te brengen."

Toch verwacht Maasen niet dat het slechter wordende klimaat de homowereld kapot zal maken: "Ik was in april in Engeland en wat mij opviel was dat die beruchte wet, *clause 28*, een sterke mobilisatie tot stand gebracht had. Daarmee wil ik niet zeggen dat die wet toe te juichen valt maar er is wel sprake van een zekere paradox: datgene wat zo'n wet probeert te verbieden, wordt er juist ook weer sterker door gemaakt en opgetoepen."

ZinMken D. J. 6. d. 15. 7 - 81

MENSEN

Piloot

Christopher na zijn geslaagde vlucht

De elfjarige Amerikaanse Christopher Lee Marshall is gisteren op het vliegveld Le Bourget in Frankrijk geland na een geslaagde vlucht over de Atlantische Oceaan. Hij is daarmee de jongste piloot die ooit de oceaan is overgestoken.

Zijn eenmotorige vliegtuig kwam gisteren in Frankrijk aan na een tussenstop in Glasgow in Schotland, waar Marshall de nacht doorbracht. Le Bourget is het vliegveld waar Charles Lindbergh in 1927 zijn historische solovlucht over de oceaan voltooide.

De jongen uit Californië werd bij aankomst begroet door zijn moeder. Als cadeau kreeg hij een teddybeer. Christopher begon zijn vlucht op 7 juli in San Diego. Hij werd vergezeld door de 46-jarige Randy Cunningham, een gepensioneerde marine-piloot.

'Per jaar ^{Tub} 7
lopen 30.000
kinderen weg'

(Van onze Haagse redactie)

DEN HAAG (GPD) - Per jaar lopen ongeveer 30.000 kinderen tussen 12 en 18 jaar weg van huis. Velen van hen keren na een nacht weer terug. Van degenen die langer wegblijven vinden de meesten onderdak bij familie of vrienden.

Drie procent komt in aanraking met de officiële hulpverlening. Deze jongeren hebben ook meestal te kampen met ernstige problemen. Deze cijfers komen uit een rapport van dr. B. Beke uit Arnhem, die in opdracht van het ministerie van welzijn onderzoek deed naar de werkwijze van 'wegloophuizen'. Beke constateert dat uit ongeveer vijf procent van alle huishoudens kinderen weglopen. Meisjes van zestien en zeventien jaar vormen het gros van de weglopers.

Praatgroep voor tropenkinderen

GR 1/6

Theo (15) uit Utrecht heeft tien jaar met zijn ouders in Tanzania gewoond. Zijn vader werkte in een suikerfabriek, zijn moeder was arts in het plaatselijke ziekenhuis. Theo was twee maanden geleden blij dat hij eindelijk naar huis kon, maar eenmaal terug voelt hij zich nog niet thuis. Nederlandse jongeren leven heel anders dan die in Tanzania.

Om jongeren zoals Theo te helpen bij het nieuwe leven in Nederland wordt morgen in Soesterberg een praatgroep opgericht. Kinderen die net terug zijn uit donker Afrika of warm Azië kunnen daarin voortaan hun aanpassingsproblemen bespreken. En ze hebben de gelegenheid kinderen die binnenkort naar Afrika vertrekken voor te bereiden op het leven in een ander werelddeel.

"Kinderen die een tijd in een ontwikkelingsland hebben gewoond, moeten erg wennen aan het luxe Nederlandse leventje", zegt Nelke van der Lans, een van de oprichters van de praatgroep. "Ze ergeren zich dood als scholieren hun brood in de prullenbak gooien en dan bij de patattent een krotje trekken.

Zij hebben in Afrika de armoede gezien. En ze begrijpen ook niet waarom Nederlandse jongeren perse merkklleding willen dragen."

Die tropenjongeren voelen zich niet meer thuis in hun vaderland. Nelke: "Ze spreken nog wel goed Nederlands, maar kennen het speciale jeugdtaalje niet." Bij kinderen met tropenerfaring zijn de woorden *turbo*, *macho* of *popi* totaal onbekend. En ook weten ze niet hoe ze iemand moeten versieren.

"Jongeren in Afrika gaan heel anders met elkaar om. Daar zie je niet dat jongens achter de meisjes aanzitten, of andersom. Kinderen die ineens naar Nederland verhuizen, schrikken als een klasgenoot opeens verkering wil. Dat hebben ze nog nooit meegemaakt."

De praatgroep wil Nederlandse kinderen die nog in ontwikkelingslanden wonen ook gaan helpen. Het is de bedoeling dat zij kunnen corresponderen met kinderen die al weer terug zijn. Kan Theo uit Utrecht naar Marieke in Botswana schrijven dat het hier in Nederland ook niet alles is.

Praatgroep tropenkinderen, Maria plaats 4c, 3511 LH Utrecht.

NVSH waarschuwt voor seks-enquêtes via de telefoon

Van onze redactie samenleving DEN HAAG - Een kleine advertentie in de krant onder 'Woonruimte gezocht' heeft voor vrouwen vaak nare gevolgen. Velen worden wekenlang lastig gevallen met telefoontjes die niets met de gezochte leuke etage te maken hebben. Mannen en vrouwen bellen op met de meest intieme vragen over het seksuele leven en de (veronderstelde) seksuele behoeften van de adverteerder. De opbellers schermen vaak met een onderzoek voor de NVSH (de Nederlandse vereniging voor seksuele hervorming) en willen zogenaamde enquêtevragen beantwoord krijgen. De NVSH waarschuwt tegen deze gang van zaken. „Wij houden nooit telefonische enquêtes of andere onderzoeken via de telefoon”, zegt een woordvoerder van de NVSH. „We laten onderzoeken houden via gerenommeerde instituten, zoals de universiteiten van Amsterdam en Leiden.” Bij de NVSH komen regelmatig klachten binnen van vrouwen die gebeld worden. „Vorige week zijn we iedere ochtend door vier tot vijf klagsters gebeld”, aldus de NVSH-woordvoerder. „Dit verschijnsel komt al jaren voor. Het gebeurt vooral in het voorjaar of in de herfst, maar ook de laatste weken is het prijs. Dat komt waarschijnlijk door het slechte weer.”

Justitie in Den Bosch wil meer afluisteren

NRC

DEN BOSCH, 2 juli — Het arrondissementsparket in Den Bosch vindt dat er meer mogelijkheden moeten komen om af te luisteren om de zware criminaliteit goed te kunnen aanpakken.

Het parket denkt daarbij onder meer aan het gebruik van zogenaamde richtmicrofoons waarmee het mogelijk is in de open lucht gesprekken op een grote afstand af te luisteren. Ook zouden er mogelijkheden moeten komen om telexverkeer, overgeënde telefaxboodschappen en dergelijke te onderscheppen. Dat blijkt uit het vrijdag verschenen jaarverslag van het parket. Momenteel staat de wet alleen het afluisteren van de telefoon toe.

Volgens officier van justitie mr. G. Regelink is de wet op dit punt ontoereikend. „Criminelen bedienen zich ook van allerlei mogelijkheden om af te luisteren. Politie en justitie blijven daarbij achter. Daarom moet de wetgever er voor zorgen dat ook wij over de nodige middelen kunnen beschikken”, aldus Regelink.

Volgens het jaarverslag moeten echter ook organisatorische problemen worden opgelost om een efficiënte en effectieve aanpak van de zware criminaliteit op termijn veilig te stellen. Zo moet er, aldus het jaarverslag, een uniforme toepassing komen van de rechtspositionele regelingen bij de politie. Ook moet er een oplossing worden gevonden voor de aan het werk van opsporingsteams verbou-

den sterk stijgende personele kosten. „Met name de financiële onderbouwing van de regionale researchesamenwerking is gebrekkig en wellicht op termijn een van de grootste knelpunten”, aldus het jaarverslag.

NOS-TT 357 do 7-jul T 00.01
INDEX:350

GEZONDHEID
1/2 ** 357

LATE GEVOLGEN SEKSUELE MISDRIJVEN

In Nieuw-Zeeland is een onderzoek verricht bij 2000 willekeurig gekozen vrouwen. Bij hen werd nagegaan of er een relatie bestaat tussen de geestelijke gezondheid van de proefpersonen en het feit of zij vroeger slachtoffer waren geweest van een seksueel of lichamelijk misdrijf.

Hierbij bleek dat vrouwen langdurig psychische stoornissen kunnen onderkennen wanneer zij als kind of als volwassene het slachtoffer zijn geweest van een seksueel misdrijf. Bij 20% kwam psychische stoornissen voor, meestal zich uitend als een depressie. >>

NOS-TT 357 do 7-jul T 00.02
INDEX:350

GEZONDHEID
2/2 ** 357

LATE GEVOLGEN SEKSUELE MISDRIJVEN

Bij vrouwen die als kind niet werden misbruikt, was het percentage psychische stoornissen 6.3. Eenzelfde toename van psychische stoornissen werd gevonden bij vrouwen die seksueel of fysiek waren aangevallen op volwassen leeftijd.

Langzamerhand groeit dus steeds meer het inzicht dat seksueel of lichamelijk geweld een directe nadelige invloed kan hebben op de geestestoestand van de vrouw. Bovendien blijkt nu ook dat deze nadelige werking nog jarenlang aanwezig kan zijn. Bron: "Modern Medicine", juni <<

De districtschef van de algemene politiedienst in Utrecht, mr. GRETA KOSTWINDER, treedt op 1 oktober in dienst van het ministerie van Landbouw en Visserij. Daar gaat zij leiding geven aan de regio Midden-Nederland van de algemene inspectiedienst. Kostwinder kwam in 1975 bij het Utrechtse korps, waar zij tot februari vorig jaar werkte bij de kinder- en zedenpolitie en sociale zaken; aanvankelijk als plaatsvervangend chef en vanaf 1984 als chef.

MARTIJN DOKUMENTATIESERVICE, LIJST 14, 22-9-1988 / PERSFOCUS AUGUSTUS 1988

dokumentatienummer	aantal pagina's	prijs per exemplaar (indien bestelbaar via Martijn inclusief verzend- en administratiekosten)	indien bestelbaar via Martijn: X	titel enz.
DC 125	- 10,--	X	X	cassettebandje met uitzending VARA 19-6-1988, voorbeschuwing n.a.v. forum over vervolgingsbeleid t.a.v. pedofilie en kinderblootfoto's; als voorbeeld de recente "kinderporno"-zaak in Amsterdam; interview met de betrokken fotograaf, en uitspraken van o.a. Mr. de Wit.
DC 126	11 3,80	X	X	Rutgers Stichting, boekenlijsten met voorlichtingsboeken, romans e.d. over seksualiteit.
DC 127	16 4,05	X	X	Human Rights and Sexual Morals, overzicht van stand van zaken in westeuropese landen, Canada en USA, Danish Peadophile Association, juni 1988 (engelstalig)
DC 128	25 5,25	X	X	North American man/boy love association (NAMBLA), Report on Gay Inter-age Sex to ILGA, 1988 Oslo Conference; aanvullend stuk met artikelen "Men loving boys loving men", Gerald Hannon, uit Body Politic Issue 39, december 1977/januari 1978, "Beyond Sex: The question of Intimacy", "Paedophilia in Action", "Sex in Pedophile Relationships", Thao Sandfort, 1987, "Nice and Naughty".
DC 129	18 4,90	X	X	boekje "The war against 'child molesters'", 2e editie, uitg. Project TRUTH/Free Will, USA.
DC 130	7 2,85	X	X	brochure "No! Go! Tell!, advice to youths who do not want their special friendship "protected"", uitg. Project TRUTH/Free Will, USA.
DC 131	12 3,85	X	X	artikel "Paedophilia & the construction of childhood", by Terry Leahy, NSW, Australia..
DC 132	3 1,90	X	X	A. brief van Evangelische Omroep aan A. de Klerk 26-7-1988 B. brief van A. de Klerk aan Evangelische Omroep 4-8-1988
DC 133	1 1,80	X	X	brief van A. de Klerk aan Hoofdredactie Haagse Post 4-8-1988
DC 134	8 3,65	X	X	artikel "Kinderen te koop", José Bernaerts, in Onze Wereld, juli 1988, over illegale adoptie, dwangarbeid, porno, prostitutie enz.
DC 135	3 1,90	X	X	art. "Symposium over sexuele exploitatie van kinderen en kinderhandel", Bert van Ruitenbeek, in Unicef Nieuws, juni 1988
DC 136	2 1,85	X	X	art. "Pedoseksualiteit wel of niet?", leden van de landelijke vrouwengroep van het Humanistisch Verbond, in Humus 1988-2.
DC 137	10 3,75	X	X	A. brief Martijn aan redactie van Het Parool n.a.v. de berichtgeving over de recente zaak in Venhuizen, 25-8-1988 (met afdruk van de gepubliceerde vorm van deze brief, 12-9-1988). B. brief Martijn aan redactie NOS-journaal, 27-8-1988. C. brief Martijn aan VARA-radio, 27-8-1988. D. brief Martijn aan korpsleiding Rijkspolitie Alkmaar, 27-8-88 E. brief Commandant Witteveen, Rijkspolitie Alkmaar aan Martijn, 30-8-1988.
DC 138	2 1,85	X	X	brief Martijn aan redactie Haagse Post 30-8-1988, n.a.v. art. "De seksuele demono-manie" in HP 27-8-1988.

Bestelwijze, alleen voor de met X gemerkte stukken:

maak het bedrag over op Postbank 54.59.646 t.n.v. Vereniging Martijn, Postbus 5478, 1007 AL Amsterdam, o.v.v. het gewenste dokumentatienummer.

Let op: korting op verzend- en administratiekosten bij bestelling van meer stukken en/of exemplaren tegelijk. Zie de berekeningswijze in Persfocus mrt. 1988
Prijs per kopie f -,05. Informatie: 020-448266.

THE ...

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..